verига

glasilo delovne skupnosti
združenega podjetja
Slovenske železarne
TOVARNA VERIG LESCE

LETNIK XX
ŠTEVILKA 2
FEBRUAR 1978

Poslovni uspeh v januarju

Januarski rezultati proizvodnje so nižji od predvidenih. Količinski plan proizvodnje je dosegla le TOZD Verigarna, vrednostnega pa TOZD Orodjarna in TOZD Kovačnica. Po posameznih TOZD so podatki o doseganju plana naslednji (%):

TOZD	Količina	Vrednost
Vijakarna	90	84
Verigarna	101	93
Sid. verige	90	90
Kovačnica	99	100
Orodjarna	102	
Vzdrževanje		71
Ind. oprema		94
Skupaj OZD	93	90

V januarju smo za ovrednotenje proizvodnje uporabili planske cene grup izdelkov, določene v letnem gospodarskem načrtu. Ker pa so v preteklem letu nastopila bistvena odstopanja med vrednotenjem proizvodnje po grupnih cenah in vrednotenjem po konkretnih cenah posameznega proizvoda, bomo v letošnjem letu uporabljali podatke iz računalnika, vendar za en mesec nazaj. Tak način bomo uporabili tudi pri izračunu vrednosti točke, da ne bi prišlo do nepravilnosti.

Proizvodni plan za eksterni trg smo dosegli 80 %, po posameznih grupah pa takole:

Grupa	Ton	% na plan
VIJAKI	214	88
ZAKOVICE	40	103
RAZCEPKE	8	160
ŽIČNIKI	3	38
VERIGE	617	79
ODKOVKI	92	111
ŽICA	117	59
SKUPAJ	1.191	80

Pri skupini verig je najslabše dosežen plan pri visokoodpornih metrskih, le 22 %, pri sidrnih pa 73 %. Še vedno primanjkuje nekaterih vrst materiala in tako nastopajo primeri, ko imamo naročila, pa prav za te izdelke primanjkuje ustreznega materiala.

Prodali smo 1.076 ton izdelkov, da je bila prodaja nekaj manjša od proizvodnje. Še posebno zaostaja izvoz, saj je količinska izpolnitev plana izvoza 52 %, vrednostna pa 48 %. Izvoz za leto 1978 je planiran visoko in ga verjetno ne bomo mogli doseči. Na domačem trgu smo realizirali 80 % količine in le 20 % izvozili.

Čeprav se položaj na trgu izbojšuje, še posebno pri prodaji vijakov, se bomo morali vse leto truditi, da bomo potrebe trga čimbolj zadovoljili, saj je uspeh posamezne TOZD v največji meri odvisen od tržne situacije, to bo za nas tembolj ugodna, če bomo želje kupcev v največji meri izpolnili.

Podatki o osebnih dohodkih na zaposlenega v okviru SŽ so naslednji (decembrsko izplačilo): Jesenice 4.872 din, Ravne 5.078, Store 4.975, Plamen 5.049, Tovil 4.949, Veriga 5.697, Žična 3.836, Met. inštitut 7.503 in DS SŽ 7.762 dinarjev.

V povprečju Tovarne verig je zajeto posebno izplačilo v decembru, Železarna Jesenice pa v ta podatek ni vključila posebnega izplačila, objavljeno bo verjetno v prihodnji številki biltena SŽ.

M. K.

Spodbuda predkongresnim pripravam

Centralni komite ZKJ je obravnaval in sprejel teze za pripravo stališč in dokumentov za enajsti kongres ZKJ. Osnutek tez je pripravilo predsedstvo CK ZKJ in ga dalo v potrditev centralnemu komiteju. Na prihodnji seji bo CK izdal odločbo o sklicu 11. kongresa ter o ključu, kriterijih in načinu volitev delegatov za kongres.

S sprejetjem tez so priprave za kongrese prišle v zaključno fazo. Med dosedanjimi pripravami na kongrese je zveza komunistov okrepila svojo aktivnost, pregledala rezultate in izkušnje boja za razvoj soc. samoupravljanja po 10. kongresu. Teze bodo nova spodbuda vsem tem prizadevanjem ter temelj za pospešeno aktivnost zveze komunistov in drugih socialističnih samoupravnih sil v vseh naših okoljih.

Bližnji kongresi in konference ZK bodo ustvarjalni dogovori ki bodo začrtali vsebino in najustreznejše oblike in metode delovanja ZK pri zagotavljanju njene vodilne vloge v današnjih razmerah pri uresničevanju nalog sedanje faze naše revolucije, ki smo jih sprejeli na 10. kongresu, z novo ustavo ter zakonom o združenem delu. V duhu vseh teh nalog opozarjajo teze na temeljne smeri našega razvoja in na najpomembnejše prihodne naloge zveze komunistov.

V prvem delu obravnavajo teze naloge ZK pri razvijanju socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosov ter pri materialnem in družbenem razvoju države. Ker je za delovne ljudi kot družbo v celoti posebnega pomena socialna in stanovanjska politika, je v tem delu posebej obdelana.

Drugi del tez nas seznani s temeljnimi smermi aktivnosti in z vlogo zveze komunistov pri graditvi političnega sistema socialistične samoupravne demokracije. Glede na velik načelni in praktični pomen študije Edvarda Kardelja o smereh razvoja našega političnega sistema, je predsedstvo predlagalo CK, naj bo ta študija, ki je bila na 30. seji predsedstva sprejeta kot idejnopolitični temelj priprav na 11. kongres ZKJ.

Posebna pozornost je namenjena sistemu informiranja ter razmeram v njem po 10. kongresu in njegovi vlogi v naši družbi.

Z razvojem ZK in s kadrovsko politiko pa nas seznani tretji del tez, v katerem so še posebej obdelane teme, zveza komunistov in mladina ter o družbenem položaju žensk.

Četrti del obravnava idejni boj ZK za samoupravno preobrazbo izobraževanja, znanosti in kulture ter delovanje ZK na področju fizične kulture in športa.

Problematika splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite v luči vloge in poglavitne usmerjenosti ZK je obdelana v petem delu tez.

Šesti, sklepni del tega dokumenta pa obravnava aktivnost ZKJ in naše države na področju mednarodnih odnosov po desetem kongresu.

Teze za pripravo dokumentov in stališč enajstega kongresa ZKJ bodo dovolj široko, utemeljeno in načelno izhodišče, iz katerega bodo lahko komunisti v vseh okoljih uspešno in še bolj konkretno sodelovali v pripravah na 11. kongres in pri njegovih dokumentih ter da bodo v to vključili kar najširši krog delovnih ljudi. Teze niso le dokument za branje, temveč veliko več. So izhodišče za revolucionarno delovanje in za pripriavo dokumentov 11. kongresa ZKJ.

(Po Komunistu)

Samoupravni sistem je v Verigi omogočil lažji prehod krize, ki jo preživlja ladjedelništvo

V oktobru je bila konferenca proizvajalcev sidrnih verig v Parizu. Dotlej se je teh sej vedno udeleževalo osem držav iz Zahodne Evrope, ki proizvajajo sidrne verige. V Parizu ni bilo več prisotnih Belgijcev, ker je ADHEMAR DEMANENT že ustavila proizvodnjo sidrnih verig zaradi pomanjkanja naročil in nizkih cen.

Poleg te tovarne je šla v stečaj tudi francoska tovarna SIROT MESTREIT S. A., zaradi istega vzroka in tako se je sej 9. februarja udeležilo v Londonu le 7 držav, med temi seveda Francija le še z eno tovarno.

Iz poročil je razvidno, da se ladjedelništvo ne bo izkopalo iz sedanjih težav še najmanj 2—3 leta. Naročil za nove ladje ni. Nekatere vlade držav skušajo z raznimi ukrepi zaščititi svoje ladjedelnice. (Manj davka, naročila, domače flote, subvencije, denarja do 30 % vrednosti naročila).

Gornje je nujno predvsem v tistih državah, ki imajo že itak veliko brezposelnost.

Navedeni so bili tudi primeri, ko so ladjedelnice odpustile tudi po več tisoč zaposlenih naenkrat. Znano je, da imajo danes Francija, Anglija in Zahodna Nemčija že preko milijon brezposelnih. To vsekakor ni majhen problem in lahko povzroči tudi večje politične krize, če bi še rastel.

Takemu stanju je botrovalo več stvari, glavna vzroka pa sta prav gotovo ponovna plovnost Sueškega kanala in naftna kriza. Ta dva sta namreč zmanjšala potrebo po ladjah in težave so tu. Ugotovljeno je bilo, da vlade sicer rešujejo probleme ladjedelnic, ne pa to-

Nadaljevanje na 2. str.

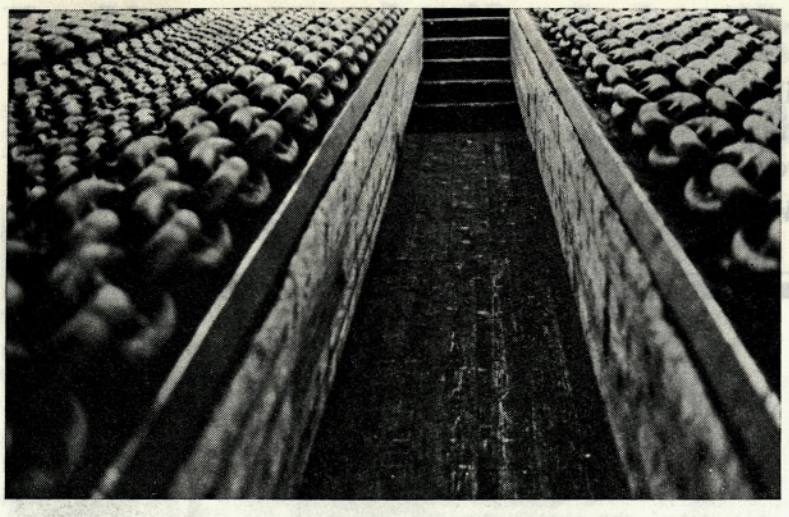

Nadaljevanje s 1. str.

varn verig, kar je za to vrsto proizvodnje zelo zaskrbljujoče. Konkurenca je tako huda, da danes Nemci zaradi revalvacije njihove marke švedskih cen pri njih ne morejo ujeti, tudi če gredo 20 % pod lastno ceno.

To je razumljivo toliko bolj, če vemo, da je marka lani revalvirala za več kot 20 %. Švedska krona pa devalvirala za 18 %. Podobno je s Holandijo, pa tudi Francozi so blizu teh problemov.

Švedi danes prodajajo verige npr. U 2 dimenzije 56 mm 1.3 DM za kg, ali 62 mm za 1.4 guldne za kg v Holandiji. Lastna cena teh verig je v Nemčiji 1.5 DM za kg, v Holandiji pa 1.6 guldna za kg. Torej borba bo huda in nekateri bodo po vseh normah, ki v zahodnem svetu veljajo, morali odnehati. To bo prizadelo tudi nas, čeprav bomo skušali zadevo reševati z naročili iz klirinškega področja. Razumljivo pa bomo glavno breme rešili z domačimi naročili.

Članom našega kolektiva je znano, da se je naša družba dolgo dogovarjala o možnosti zaposlitve naših ladjedelnic, katerih kapacitete niso majhne, z domačimi naročili. Tu je tekla eno leto dolga razprava na bazi dogovarjanja v zbornicah med republiškimi vladami, delovnimi organizacijami, ki proizvajajo opremo za ladje, ter našo brodogradnjo, kako priti do sredstev za naročila ladij doma.

Konec dober, vse dobro, sporazum je podpisan, ladjedelnice so s pomočjo naše ugledne politike v svetu dobile ob angažiranju zvezne vlade nekaj naročil od prijateljskih držav iz Afrike in Azije, ostale pa bodo zasedene z izgradnjo 62 domačih ladij, ki jih predvideva sporazum.

To je tisto, kar sem hotel pod tem naslovom povedati.

Glavni direktor
Vinko Golc, dipl. ing.

Referendum ni uspel

Najpopularnejši samoupravni sporazum v zadnjem obdobju, to je bil sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, smo sprejemali na referendumu zadnji dan v januarju. Komisija za izvedbo referenduma je naslednje jutro objavila, da je za sporazum glasovalo samo 43 % volilcev, ter da so bili delavci v petih od skupno sedmih TOZD in delovne skupnosti proti predlogu.

Zakaj referendum ni uspel? O tem je razpravljal družbenopolitični vrh DO skupaj z vodstvom DO in najvišjimi predstavniki sindikata ter ZK v občini, sekretariat KOOS temeljnih organizacij in dal že naslednji dan po uradni objavi svojo oceno. O tem je premišljeval tudi vsak delavec, ki je bil kakorkoli vpleten v proces najbolj demokratičnega odločanja.

Obravnava osnutka je tekla po vseh organih družbenopolitičnih organizacij v TO skupaj z DS TO. Posebna obravnava in razlaga osnutka je bila izvedena za vodstvo DO in vodje TOZD. Predhodna obravnava po delnih zborih (skupinah) je bila zelo živa. V eni temeljni organizaciji, kjer je bilo ugotovljeno, da delavci niso dovolj poučeni, da prevladujejo nasprotna stališča, je bila na pobudo sindikata in pripravljalcev osnutka organizirana ponovna obravnava po delovnih skupinah. Številne pripombe iz javne razprave je DS DO v veliki meri sprejel. Na nesprejete pripombe je komisija za uskladitev zakona o združenem delu nosilcu pripomb pismeno odgovorila. Sprejete pripombe so bile v nekaterih delovnih skupinah še dodatno pojasnjevanje.

Tudi propagandno je sindikat vključil že nekaj dni prej in je dosegla višek na sam dan referenduma. Sindikat in ostale družbenopolitične organizacije sestavljalci osnutka, individualni poslovodni organi, sektorski vodje, komisije za izvajanje zakona, komisija za izvedbo referenduma, delavski svet: vsi ti so bili vključeni v predreferendumski vrtinec od osnutka do glasovanja. Toda kljub temu ni bilo uspeha. Marsikdo je v uspešni izid referenduma dvomil že pred tem. Verjetno pa ni bilo nikogar, ki bi pričakoval tako izrazit in pravzaprav čuden neuspeh.

Abstinenca je bila približno 12 % in glede na zimsko počitniško odbobje ter zimski bolniški stalež ni bila ravno velika. Zato so rezultati glasovanja toliko bolj prepričljivi. Nismo razumeli predloga? Morda nismo hoteli razumeti?

Sekretariat KOOS v svoji oceni navaja vrsto napak. Kot prvi vzrok navaja pomanjkljivosti, da temeljne organizacije še nimajo izdelanih pravilnikov za delitev sredstev za OD, iz katerih bi delavci lahko videli svoje in sodelavčevo mesto v igri delitve. Nadalje navaja slabe izkušnje pri sprejemanju analitske ocene iz preteklih let. Torej nezaupanje že v zasnovi. Celo družbeni pravobranilec naj bi prispeval svoj delež, ker »se je vmešal« v odstotke fiksnega dela OD, ki se izplačuje na osnovi minulega dela, ker se nismo držali letošnje sindikalne liste. Nepripravljenost predloga uskladitve pripomb na zadnji redni seji DS DO, članek o dopustih v časopisu »Veriga« in napake pri vpisovanju v volilne imenike učencev v gospodarstvu so pravtako povzročile po mnenju sindikata, da referendum ni uspel.

Glavni »krivec« pa naj bi bil, skoraj lahko rečemo po vsesplošnem mnenju, inkriminirani 34. člen sporazuma, ki govori o grupah in številu točk, ki pripadajo vsaki strokovnostni kategoriji. (Tudi direktor se nagiba najbolj k temu mnenju.)

So to vsi vzroki? So pravzaprav res samo ti vzroki? Zaradi pravilnika ni bil še nihče ogrožen, kar jasno povedo prehodne in končne določbe. Niti pravilnik ne bo dal popolnega odgovora, kakšen bo naš OD, ko bodo vsi akti sprejeti. Nezaupanje je stvar politične klime in izpolnjevanja delovnih nalog. Analitska ocena in tehnična priloga pa ne moreta biti predmet nezaupanja. Nista se sprejemali z referendumom in na ocenitev se je vsakdo lahko individualno pritožil. Mnenje družbenega pravobranilca je bilo izrečeno pred takšnim forumom, da bi ga morali drugače razumeti. Takšno nezaupanje kaže predvsem našo nezrelost. Nered na delavskem svetu, napake in nerodnosti pri volilnih imenikih ter članek o dopustih v časopisu lahko vplivajo na vzdušje, ne pa na vsebino sporazuma. Vse skupaj lahko predstavlja nekaj odstotkov, ne pa nekaj desetin odstotkov. Navedeni 34. člen lahko DS črta iz sporazuma. A kaj potem? Nekje bo maral biti vključen. Vsekakor pa bo v pravilniku, ki se tudi sprejema z referendumom.

Niti z besedo pa v oceni sekretariata KOOS ni omenjena borba delegacije in vodje TOZD kovačnica proti 6. členu sporazuma (27 % glasov »za« sporazum) na DS delovne organizacije in to z argumenti, ki z zakonom v združenem delu nimajo nič skupnega. Odstop predsednika in za njim še članov samoupravne delavske kontrole DO nekaj dni pred referendumom je bilo politično zelo neodgovorno dejanje v tistem času in je dosti bolj razburilo politične duhove kot informativni članek »Dopusti po novem«.

Prav tako se nihče od članov sekretariata ni zamislil, da so bili nekateri drugi sporazumi (o interni banki in o združitvi dela delavcev v TOZD), za katere so se delavci odločali istočasno, zelo slabo sprejeti. V nekaterih TOZD je bila cela vrsta glasovnic s popolnoma istimi odločitvami. So bile organizirane res samo tiste predhodne obravnave in razprave, za katere vedo družbenopolitične organizacije?

V TOZD kovačnica bi bil rezultat glasovanja dokaj boljši, če bi za sporazum glasovali vsi člani družbenopolitičnih organizacij in vsi tisti izvoljeni ali imenovani samoupravljalci, ki so najmanj dvakrat obravnavali sporazum ali slišali razlago.

Naj omenim še dejstvo, ugotovljeno v javnih razpravah, da delavci hočemo imeti ne samo vsaj takšen OD, kot ga imamo sedaj, če se že ne da izboriti boljši. Zagotovo je treba vedeti, da so tudi osnove in merila takšna, da bodo zagotovila najmanj isto raven osebnega dohodka.

Vprašanja sedanjega trenutka

Osnovna značilnost današnjega časa je intenzivna preobrazba in nadaljnje razvijanje samoupravnega socialističnega sistema, ki daje delavcu novo družbenoekonomsko vlogo. Kakšna naj bo ta vloga, je jasno zapisano v ciljnih izhodiščih zakona o združenem delu, v zakonu, ki si ga prav sedaj prizadevamo čimbolje presaditi v prakso — to je v našo samoupravo v delovni organizaciji in v odnose v širši družbeni skupnosti.

Prav gotovo, tudi ob jasno postavljenem cilju, ki dejansko predstavlja kvaliteten premik, ta naloga ne bo lahka. Predvsem se moramo zavedati tega, da se bomo približali željenim rezultatom, ki dialektično gledano ne bodo nikoli popolni, le z intenzivnim in tvornim sodelovanjem slehernega delavca v naši delovni organizaciji. To delo bo zahtevalo od nas posebne napore in dodatno angažiranje tudi zato, ker bomo vsa prizadevanja na samoupravnem področju okitili s popolno zmago le v primeru, ko bomo uspešni tudi v tekmi v doseganju boljših poslovnih uspehov, dvigu produktivnosti, ekonomičnosti in rentabilnosti, kar je naša prvenstvena naloga.

Pogled v našo najbližjo zgodovino kaže, da tudi v sedanjem trenutku, ki zahteva dodatne napore, ni najmanjšega razloga za pesimizem. Prvi uspešni koraki, ki so dali temeljni kamen sedanjemu sistemu, so bili storjeni med NOV, ki je imela svoj dvojni karakter — osvoboditev izpod okupatorja in preobrazbo družbenoekonomskih odnosov s socialistično revolucijo. Tudi razvojna pot po osvoboditvi je odločno sledila Marksovi misli, in tako smo se leta 1950 odločili za delavsko samoupravljanje z znano parolo »Tovarne delavcem«. Ta odločilna poteza pomeni nastanek nove kvalitete »družbene lastnine«, koder gre za bistveno razliko in negacijo lastnine nasploh. Lahko neskromno ugotavljamo, da teče prav pri nas razvoj in uveljavljanje najsodobnejše misli — samoupravnega socializma, ki se dandanes odraža v jasno opredeljenih ciljih:

— v uveljavljanju svobodne menjave dela, ki pomeni podružabljanje dajanja in sprejemanja na osnovi programa;

— v svobodnem združevanju dela in sredstev, koder ni posrednika;

— v uveljavljanju dohodkovnih odnosov.

Nedvomno ogromni uspehi neke družbe in njenih subjektov, na katere smo kot zavedni državljani ponosni, nalagajo nam pa obvezo, da z odgovornim delom prispevamo z nezmanjšanim tempom tudi k nadaljnjemu razvoju.

Posebno vlogo in odgovornost imajo v tej preobrazbi družbenopolitične organizacije, samoupravni organi in pa tudi individualni poslovodni organi. Potrebno je pa v tem procesu izpostaviti organizacijo ZK in njeno članstvo, ki mora biti kot avantgardna sila delavskega razreda s svojim delovanjem vedno v središču dogajanj in tam koder je potrebna največja pomoč.

Ob tako opredeljenem sedanjem stanju, in na osnovi izkušenj ob vsakodnevnem delu je morda potrebno, da se vsak posamično vprašamo — ali sem odigral vlogo delavca samoupravljalca, ki odloča o delu in rezultatih svojega dela, ki samostojno kreira svojo prihodnost. Prav gotovo bo v posameznih primerih potrebno tudi kritično priznanje. Poglejmo vase, nič ni še izgubljeno.

Če nam stvari niso jasne, povprašajmo sodelavce, pogovorimo se, in poiščimo skupna stališča. Naša vloga in položaj je danes drugačen — vsi smo enaki, vendar se zavedamo, da tudi individualnega interesa ni več, če ta ni skladen s skupnim interesom, o katerem smo se demokratično dogovorili.

Gvido Melink, dipl. ing.

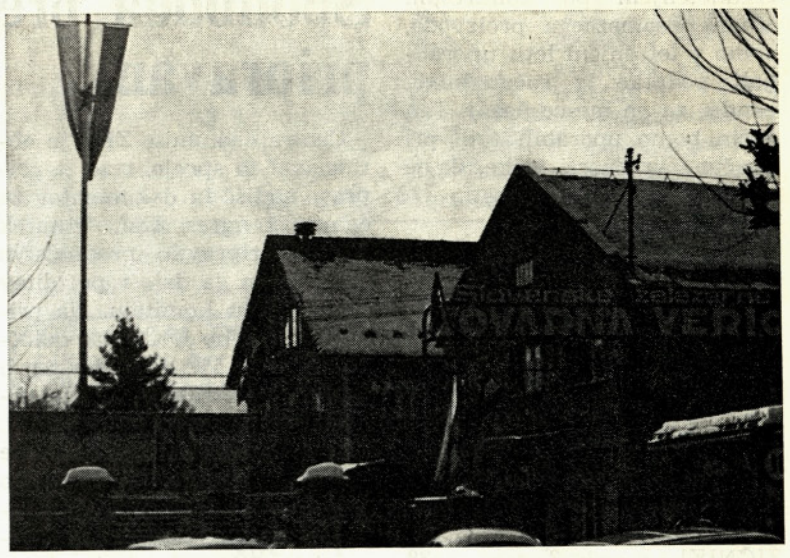

Je morda treba iskati odgovor še kje drugje, še globlje? V človekovi zrelosti ali njegovi značajski naravnanosti?

Energija delavca, ki ve, da si lahko in mora sam neposredno določiti osebni dohodek, se troši drugače, kot tistega, ki si to lahko določi le preko svojih delovnih sposobnosti in delovnih uspehov. Kriterij je pa izven njegovih možnosti. Dopuščanje te možnosti spreminja tudi mentaliteto človeka. Ljudje so se še vedno pripravljeni in primorani dolgo prepirati za nekaj deset dinarjev, da jih obdrže ali iztržijo. Vsi smo enaki. Takrat, ko se huje »odloča«, je treba iztržiti maksimum dohodka. Če ne bom sam izboril zase, kolikor se največ da, bo sodelavec zase. Torej je sposobnejši, uspešnejši od mene! Konflikt je tu. To je specifična stimulacija, ki nastaja pred rezultati dela. Prav konflikti v zvezi z eksistenčnimi vprašanji, ki so lahko individualni ali kolektivni, pa so najbolj samouničujoči.

Janko Stušek, prof.

Ob vstopu v leto 1978 uresničevanje ciljev razvoja 1976—1980 zaostaja. Zamujeno bo treba nadoknaditi

Jugoslovansko železarstvo ni porok hitrega razvoja gospodarstva. Nizka produktivnost v sedanjosti in še neubran razvoj za prihodnost nista vzpodbudna. Tudi Slovenske železarne svojo vlogo igrajo pomanjkljivo. V petletnem planu SŽ zaostajajo in ovirajo tudi druge. V dohodkovni povezanosti mora jeklarstvo postati pospeševalnik razvoja. Večje plodove naj da že tretje leto sedanjega srednjeročnega obdobja.

Na podlagi naše nove ustavne ureditve je zvezna skupščina koncem leta 1975 sprejela zakon o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije. Ta dokument pomeni, da je planiranje na vseh območjih in dejavnostih združenega dela in splošne družbene aktivnosti dobilo mesto in vlogo, ki mu v samoupravni ureditvi pripada. Sistem družbenega planiranja pa še ne kaže takih sadov, kot jih od njega pričakujemo. Zapoznelo sprejet zakon je vplival tudi na izdelovanje ter sprejemanje družbenega plana Jugoslavije, družbenih planov republik in organizacij združenega dela za obdobje 1976 do 1980. Ti so bili sprejeti šele v drugem polletju prvega leta novega petletnega obdobja, vsi dogovori o razvoju posameznih dejavnosti, ki so sestavina družbenega plana Jugoslavije, pa še pred vstopom v tretje leto srednjeročnega plana niso dobili domovinske pravice. To brez dvoma vpliva na uresničevanje zasnovanih ciljev gospodarske krepitve in izboljševanja družbene ter življenjske ravni. V teh dogajanjih nas najbolj zanima gibanje proizvodnje in razvoja črne metalrgije, ali še več: celotnega jugoslovanskega železarstva.

NIZKA RAVEN PROIZVODNJE

Jugoslovanska črna metalurgija pri razvijanju vzora naše samoupravne ureditve izgradnje socializma ne prispeva pomembnega deleža. Njeno stanje v proizvodnji, produktivnosti, ekonomičnosti in usklajenosti v razvoju je tako, da na njenih temeljih ni možno zgraditi stabilne nadgradnje kovinsko predelovalne industrije. In če dodatno še upoštevamo, da tudi kovinsko predelovalni kompleks pestijo podobne slabosti, je razumljivo, da na primer v strojegradnji v borbi z razvitimi zahodnimi ekonomijami nismo konkurenčni.

Za hitro razumevanje so najboljše primerjave, na primer z Avstralijo.

Avstralija je celina, ki je po površini 30-krat večja od Jugoslavije, prebivalcev pa nima niti dve tretjini naše države. Na temeljih lastnih surovin je ta daljna dežela znana po volni, mesu in kožah, s proizvodnjo in uporabo jekla pa je pričela v glavnem šele po drugi svetovni vojni. Primerjava iz leta 1976 pa je naslednja:

	Avstralija	Jugoslavija
— prebivalcev	13,916.000	21,560.000
— izvoza — 000 $	9,556.000	4,880.000
— proizvodnje jekla — ton	7,937.000	2,751.391
— proizvodnje jekla na prebivalca — kg	567	128
— poraba jekla na prebivalca — kg	554	185

Že iz teh podatkov, zlasti v dvakrat večjem izvozu, se vidi, da Avstralija spada med razvite ekonomije. To je jasno tudi v jeklarski industriji.

Proizvodnja jekla je v Avstraliji kljub avtonomnosti posameznih njenih držav vodena enotno, celotno pa zajema ena sama korporacija Broken Hill. Razdeljena je na štiri železarne, od katerih je najpomembnejša Port Kembla. Leta 1976, ko je recesija že imela posledice, je ta železarna izdelala:

— koksa 2,8 milijona ton
— grodlja 4 milijona ton
— jekla 4,8 milijona ton

in imela zaposlenih 20.000 ljudi, od tega 3150 Jugoslovanov.

V istem času je celotna jugoslovanska črna metalurgija dala 1,8 milijona ton koksa, 1,6 milijona ton grodlja, 2,75 milijona ton jekla ter skupaj zaposlovala 77.500 ljudi in to v sedmih železarnah. Res je, da je mehanska in druga predelava jekla v naših železarnah bolj razvita, razlika v produktivnosti s Port Kemblo pa je vendar 1:4.

Jugoslovansko črno metalurgijo pesti razdrobljenost, vsaka republika ima železarno, ki ima tudi svoj avtonomni razvoj, želijo pa se graditi še nove. Neusklajen razvoj pa je problem, ki bi moral družbi povzročiti večjo skrb, saj tudi za prihodnost ne obeta nič dobrega.

VELIKE ŽELJE ZA NALOŽBE, MALE ZA PROIZVODNJO

Po dolgem prerekanju predvsem strokovnih delavcev in republiških struktur smo pred objavo dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj črne metalurgije za obdobje od 1976 do 1980. Ta dokument predvideva, da se bodo letne proizvodne zmogljivosti surovega jekla povečale na 7,130.000 ton. Posamezne republike bodo imele naslednje deleže:

	ton
— Bosna in Hercegovina	2,650.000
— Srbija	1,670.000
— Makedonija	1.100.000
— Slovenija	960.000
— Hrvatska	450.000
— Črna gora	300.000

Za nas je neprijetno, ker tabelarni pregled omenjenega dogovora prikazuje, da so proizvodne zmogljivosti v slovenskih železarnah že leta 1975, to je v izhodiščnem letu sedanjega petletnega plana, znašale 450.000 ton SM jekla in 510.000 ton elektro jekla, ali skupaj 960.000 ton, kar pomeni, da do leta 1980 v Sloveniji niso potrebne naložbe v nove talilniške peči.

Dogovor o razvoju črne metalurgije v petletnem obdobju 1976 do 1980 pa vendar tudi SŽ odpira možnost, da že v tem srednjeročnem obdobju s koriščenjem olajšav s prioritetne dejavnosti povečajo in kakovostno spremenijo strukturo proizvodnje surovega jekla. V točki 4, člena 6 dogovora je rečeno, da bodo pri razvoju imele prednost: »zmogljivosti za proizvodnjo surovega jekla (skupaj s konti livom), razen elektro jekla za navadne kvalitete (JUS, kvalitetna skupina 1).«

To enostavno pomeni, da se proizvodnja kvalitetnih in plemenitih elektro jekel lahko razvija. Isti dokument razvoj proizvodnje elektro jekla odobrava tudi v zadnjem odstavku 9. člena, ki pravi:

»Na podlagi planov in programov razvoja organizacij združenega dela ter družbenih planov republik in avtonomnih pokrajin je za optimaliziranje obstoječih železarn mogoče zgraditi večje zmogljivosti za proizvodnjo elektro jekla, kot so predvidene v tem členu, s tem da bo celotna proizvodnja tega jekla usklajena z možnostmi trga, da temelji predvsem na domačih surovinah in da ji je zagotovljena dolgoročna preskrba z električno energijo. Potrebne količine surovin iz uvoza za proizvodnjo elektro jekla bodo proizvajalci elektro jekla zagotovili z lastnim izvozom.«

To določilo torej poleg spremembe strukture proizvodnje od SM na elektro kvalitete daje možnost tudi za povečanje zmogljivosti nad omejitvijo po tabelarnem pregledu, ki slovenskim železarnam zapira razvoj, vendar pogojeno, da so oskrbljene uvozne surovine in da je tako povečanje usklajeno s tržnimi potrebami.

Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije za razvoj črne metalurgije v tekočem petletnem obdobju je le delno zadovoljil ambicije republik. Tudi republika Slovenija ne more biti zadovoljna, saj kljub specializirani proizvodnji in relativno skromnemu planu povečanja proizvodnih zmogljivosti v tabelarnem predlogu nima maneverskega prostora za svoj razvoj in bo morala tega uresničiti z drugimi zahtevnejšimi določili dogovora. Odprtih pa je v celoti ostala vrsta zahtev in načrtov republik, med katerimi je najbolj problematična dilema, ali je umestna gradnja nove železarne v Prijedoru in optimizirati Sisak. To naj bi rešil takozvani načrt o kontinuiteti izgradnje črne metalurgije do leta 1985. Velik del tega je že v načrtih, v izgradnji ali celo že zgrajeno, potrebnega sporazuma pa še ni.

Začnimo pri SR Bosni in Hercegovini. Železarna Zenica je pred sklenitvijo svoje največje razširitve. V obratovanju so že: nova konvertorska jeklarna z napravo za ulivanje gredic, valjarna gredic, profilov in žice, v izgradnji je že plavž s 1386 m^3, povečati bo treba le še koksarno in Železarna Zenica bo postala zaključena celota z možno proizvodnjo 2,650.000 ton surovega jekla letno.

RMK Zenica pa ima večje ambicije. Zahteva še izgradnjo nove železarne Prijedor za polizdelke, gredice in slabe. Po načrtih, izdelanih v Sovjetski zvezi, naj bi postavili plavž in konvertorsko jeklarno s kapaciteto okrog 2 milijona ton gredic in slabov. Ta projekt je v konfliktu s projektom MK Železarne Sisak, zato kljub pritisku ni dobil zelene luči v sedanjem petletnem planu, računajo pa na obdobje do leta 1985.

SR Hrvatska je odložila načrt za izgradnjo velike jadranske železarne, ne odstopi pa od povečanja Železarne Sisak, za katero načrtuje nov plavž in konvertorsko jeklarno z zmogljivostjo 1,3 milijona ton gredic in slabov. Koksarna v Bakru z zmogljivostjo 850.000 ton koksa je pred dograditvijo. V predelavi jekla Sisak načrtuje izgradnjo nove valjarne za brezšivne cevi z zmogljivostjo 450.000 ton cevi letno.

Tudi Jadranska železarna Split se bo povečala na zmogljivost 120.000 ton.

SR Srbija nadaljuje z izgradnjo železarne Smederevo. V izgradnji so nov plavž z zmogljivostjo milijon ton grodlja, valjarna za toplo valjane trakove, sledila pa bo še izgradnja tandem proge za hladno valjane trakove, ostali obrati so že v obratovanju, kar pomeni, da bodo v dogovoru predvidene zmogljivosti 1,670.000 ton jekla lahko v obratovanju pred letom 1980.

SR Makedonija — Železarna Skopje ima že zgrajene predelovalne obrate, povečati mora še proizvodnjo jekla in to z izgradnjo plavža, konvertorske jeklarne in naprave za ulivanje slabov. To bo možno uresničiti v naslednjem petletnem obdobju, torej v kontinuiteti, in tako bo ta železarna imela zmogljivost okrog 2,2 milijona ton jekla, od tegla 300.000 ton v elektro obločni peči.

SR Črna gora ima vse svoje načrte v Železarni Nikšić. Tam se že gradi nova elektro jeklarna s ponovčno tehnologijo z zmogljivostjo 400.000 ton in naprava za ulivanje gredic s propustnostjo 200.000 ton letno. V izgradnji so prav tako bločna proga 850 ϕ, kovačnica, jeklolivarna, vzmetarna in drugi obrati. Železarna Nikšić bo torej v tem petletnem obdobju dosegla zmogljivost blizu pol milijona ton kvalitetnih in plemenitih jekel letno, razpolagala pa bo tudi s predelovalnimi obrati.

KAKOVOST IN IZVOZ, PRIHODNOST SŽ

SR Slovenija s SŽ nima na področju črne metalurgije velikih ambicij. Prihodnost slovenskega jeklarstva je v kvalitetnih in žlahtnih jeklih. Do sklenitve naslednjega petletnega obdobja mora biti sklenjen proces strukturalnega spreminjanja proizvodnje jekla, v celoti opuščen SM postopek in povečane zmogljivosti elektro jekla na milijon ton letno.

Proizvodnja bo znašala: na Jesenicah okrog 570.000 ton, na Ravnah 250.000 ton in v Štorah okrog 180.000 ton. Vsaka železarna bo v glavnem tvorila svoj sklenjeni ciklus proizvodnje, z večjo izmenjavo polizdelkov pa bo doseženo lažje obvladanje tehnologije in višji izpleni.

Po teh načrtih se bodo proizvodne zmogljivosti jekla v Jugoslaviji brez upoštevanja Prijedora do leta 1985 povečale na okrog 9,5 milijona ton letno, realne potrebe pa ne bodo presegale 8 milijonov ton. Vzporedno je namreč treba povečati porabo jekla ali razvijati konkurenčno sposobnost predelovalne industrije; za kitajske skoke pa še Kitajci niso sposobni. To pomeni, da našo samoupravno družbo še čaka težko in politično zahtevno usklajevanje. Neskladnosti pa se v celoti ne moremo več otresti. Ob deficitarnosti določenih asortimanov jekla je hiper produkcija že na pohodu predvsem v ploščnatih asortimanih, zlasti v hladno valjanih trakovih in pločevini. Imeli bomo zmogljivosti: v Skopju, ki so že zgrajene, okrog milijon ton, v Smederevu v načrtu 800.000 ton in na Jesenicah že zgrajenih 150.000 ton hladno valjane pločevine. Izvoz bo edini izhod racionalnemu koriščanju za naše potrebe dvakrat prevelikih zmogljivosti.

Izvoz pa ni lahka rešitev, saj vemo, da dežele v razvoju same gradijo svojo črno metalurgijo, železarne zahodnih razvitih držav, zlasti evropske, pa preživljajo težko recesijo, ki nima izgleda za skorajšnjo ozdravitev.

Podobno bo tudi na področju plemenitih jekel, kjer bo zbir proizvodnje SŽ in Nikšića presegal jugoslovanske potrebe. Pospešena izgradnja predelovalnih obratov za končne izdelke iz plemenitih jekel, namenjenih za zmanjšanje uvoza in za izvoz bo edina in tudi zelo koristna rešitev. Tega se moramo zavedati zlasti v SR Sloveniji, zato ni naključje, zakaj smo prav pri nas ustanovili skupnost izdelave in predelave jekla. Težji problem kot proizvodnja bo torej plasma jekla, ki zahteva enotno in učinkovito prodajno organizacijo zlasti pri uveljavljanju na zunanjih tržiščih.

Gen. dir. SŽ
Gregor Klančnik

(Se nadaljuje)

Izvajanje delegatskega sistema

Za nami so štiri leta uresničevanja novega skupščinskega sistema. Zato je čas, da ponovno preverimo — to pot z vidika dela in odločanja delegatov v zboru združenega dela in v občinski skupščini. Ocenimo kakšna je bila vloga delavcev in njihovi delegatov pri uresničevanju oblasti in opravljanju drugih družbenih zadev. Tem bolj, ker ni potrebno predložiti novi delegatski skupščini samo kar najbolj razčiščena vprašanja delovanja delegatskega sistema, marveč vprašanja delovanja delegatskega sistema, marveč je nujno vztrajati pri odpravljanju slabosti in pomanjkljivosti, na kakršne smo naleteli pri delovanju delegatskega sistema v delovni organizaciji.

Posebna pozornost je bila posvečena uveljavljanju načel zamenljivosti delegatov v zboru družabljanje funkcije odločanja družabljanje funkcij odločanja terja, da so konference delegacij in skupščine kot mesto sporazumevanja ter dogovarjanja odprte za uveljavljanje interesov, ki se javljajo v celotnem proizvodnem procesu. Izkušnje kažejo, da za uveljavljanje ni bilo storjeno vse, da bi lahko vsak delavec bolj vplival na izoblikovanje stališč in odločitev.

Pri uresničevanju delegatskega sistema je prišlo do zapiranja v obliko institucije, ki jo je ponujala konferenca delegacij na nivoju delovne organizacije, le ta se ni dovolj učinkovito povezala s samoupravnimi organi, družbenopolitičnimi organizacijami itd. Na to so vplivali različni pojavi, zlasti pa še vse premalo prisotna zavest, da imajo odločitve sprejéte v skupščini, družbenih političnih skupnostih splošen družbeni pomen.

Na področju informiranja je bil dosežen določen napredek, vendar le do delegata, informacija pa do delavca še ni prodrla. Kaže, da je potrebno izboljšati obveščanje v tej smeri. Pri tem pa je bistvenega pomena oblikovanje informacije do take oblike, ki bo zadovoljila delavce, jim ponudila kar najbolj uporabne podatke.

V začetnem obdobju razvoja delegatskega sistema so predvsem konference delegacij pošiljale delegate v skupščine. Delegacije so predstavljali delegati, ki jih je konferenca določila po spisku, to je tako, kot je bil delegat na vrsti. Pri takem delegiranju pa smo pazili, da so bili v delegaciji vedno tudi strokovnjaki za posamezna področja, v kolikor je dnevni red zasedanja skupščine to zahteval.

Navkljub vsem so delegacije in delegati zlasti v prvem obdobju uvajanja delegatskega sistema opravili veliko delo, še zlasti zato, ker so večino bremen nosili sami. Samoupravni organi in družbenopolitične organizacije niso v zadostni meri spremljali procese uveljavljanja delegatskega sistema. Konferenca delegacij ni poznala stališč neposrednih proizvajalcev, saj smo praviloma obravnavali samo vprašanja, ki so bila na dnevnem redu sej zborov oziroma skupščine. Zato se pojavlja bojazen, da se utegne ob takem nadaljevanju prakse sčasoma cel sistem institucionirati ter ostati ob prešibkem sodelovanju z ostalimi družbenimi dejavniki odtrgan od delegatske baze, s tem pa bi se okrnile nekatere bistvene prednosti delegatskih razmerij.

Iz take prakse in tehnike dela delegacij prihajajo pripombe predvsem iz vrst članov — delegatov, ki pa teh svojih stališč nimajo podprtih z mnenji delavcev iz proizvodnje. Ob tem je treba povedati, da vrsta sredstev obveščanja ne spremlja in ne obvešča niti o delu delegatov iz lastnega okolja in še toliko redkeje o delu delegatov v skupščini občine in samoupravnih interesnih skupnostih.

Nujno bo, da tudi delegati pomogajo sredstvom obveščanja, da bi hitreje prešla k boljšemu obveščanju o sistemu in delu ter o odločitvah v skupščinah. Naši delegati bi se morali več oglašati v našem glasilu.

Po dolgem času priprav bo vendarle steklo delo v informativnem centru občine. Vsekakor bo temu na novo ustanovljenemu centru potrebna pomoč, da se vključi v izpolnjevanje svojih nalog, da bodo delegati in organi temeljnih organizacij, krajevnih skupnostih in interesnih skupnosti vsestransko in stvarno informirali delavce, občane in delegate.

Drago Repe

Izgradnja nove proizvodne hale

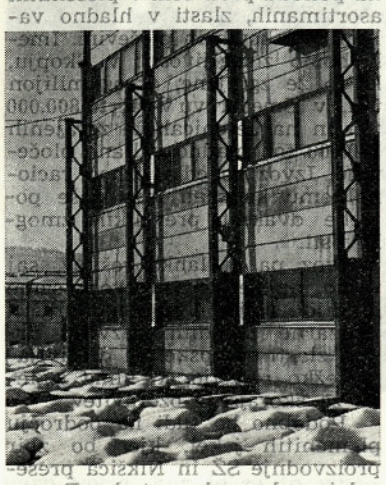

Zima nam je končno pokazala svoje pravo lice in tako vsaj navidezno zavrla delo in samo izgradnjo novega objekta. Delo za prestavitev daljnovoda je v resnici ostalo na pol poti in seveda čakamo boljšega vremena. Isto se je zgodilo s pripravami za izdelavo točkovnih temeljev bodoče hale in kletnih prostorov aneksa. Trenutno se v teh pogojih obdeluje notranji del energetskega kolektorja, kjer je potrebno usposobiti posebno električni del za polaganje visokonapetostnega 20 kV kabla.

Istočasno pripravljamo ostalo dokumentacijo, ki je nujno potrebna za nemoteno izvajanje same investicije. Samo zimsko obdobje bi nam lahko omogočilo ujeti zamujeno stanje, kajti gradbena dejavnost v želji, da čimprej postavimo in opremimo objekt, prehiteva tako razna soglasja kot tudi načrte.

Končno naj le malce podrobneje opišem sam objekt.

Iz lokacijske dokumentacije je razvidno, da bo novi objekt, proizvodna hala TOZD Industrijska oprema in TOZD orodjarna meril skupaj z aneksom 127,50 × 50,4 m. V nadaljevanju te pa je z vmesnim hodnikom povezano skladišče z izmerami 65 × 50,4 m. Ves objekt leži v smeri Sobčeve ulice in se začne približno 10 m od ograje že izdelane plinske postaje. Tik ob ograji se začne skladišče, ki bo služilo vsem TOZD, nato pa se nadaljuje proizvodni del hale, ki se ob Sobčevi cesti zaključi z aneksom, kot ga imenujejo gradbeniki.

Ves objekt, razen kletnega dela aneksa je narejen iz jeklene skeletne konstrukcije, ki nam jo bo izdelalo in montiralo podjetje TRIMO iz Trebenj. Vsi elementi so standardni, prav tako je standardni izdelek strešna kritina in fasadna obloga.

Novi objekt poteka ob bodoči tovarniški cesti, ki poteka ob energetskem kolektorju.

Proizvodna hala za TOZD Orodjarno poteka ob energetskem kolektorju v dolžini 108 m in širini 21,60 m v enem razponu. V enem kotu tega objekta se nahaja tudi nova transformatorska postaja, ki bo napajala z električno energijo oba objekta. S predelno steno po vsej dolžini objekta je ločena proizvodna hala TOZD industrijska oprema v izmeri 2 × 12,4 × 108 m. Ta hala je od tovarniške ograje in bodoče dovozne ceste oddaljena 4 m po vsej dolžini. Svetla višina v objektu znaša od 5,90 – 6,50 m.

Upravni del proizvodnega obrata, imenovani aneks, se nahaja na koncu proizvodne hale. Meril bo 14,40 × 50,4 m in ga od hale deli po vsej širini objekta hodnik, ki je širok 4,5 m.

Najprej bom podrobno opisal aneks oziroma prihod v nove proizvodne obrate.

Po obvozni cesti, ki bo potekala med Finžgarjevo in Šobčevo ulico in se bo kasneje nadaljevala proti Lancovem, se bomo pripeljali ali po predvidenem hodniku za pešce, prišli na parkirni prostor. Ta prostor se nahaja med Šobčevo ulico in aneksom.

V samem aneksu bo na vogalu vratarnica, mimo katere bo moč priti v pritličje, kjer se nahajajo moške in ženske garderobe, umivalnice s stranišči, jedilnica in toplotna postaja. S prihodom v vezni hodnik bo možno iti v oba proizvodna obrata, na prosto v tovarno ali pa po vozni rampi v klet aneksa.

V kleti se nahaja predvsem zaklonišče za 150 oseb in skladiščni prostori s površino 407 kvadratnih metrov. Do zaklonišča pridemo lahko po stopnicah ali pa po rampi in skozi omenjeno skladišče. Po novih predpisih morajo vsi novi objekti imeti zaklonišče, ki mora biti poleg tega še primerno opremljeno. Nekateri deli zaklonišča so projektirani tako, da bodo služili dvem namenom. To pomeni, da bomo lahko nekatere površine koristili za skladiščne prostore, v primeru potrebe pa v nekaj urah preuredili prostor za osnovni namen. Uporabnika skladiščnega prostora v kleti aneksa bosta oba TOZD.

Kletni prostori bodo seveda izdelani iz močnega armiranega betona. Zato bodo morali gradbeniki opraviti precej izkopa in betonarskih del.

V prvem nadstropju aneksa bodo vsi tehnični in upravni prostori obeh TOZD. Pri tem so službe TOZD Industrijska oprema nekoliko močnejše in zasedajo več prostora. Prostore bomo čim bolje izkoristili. V ta namen imata oba TOZD skupne prostore, ki jih bo treba izkoriščati po dogovoru. Tak prostor je predvsem sejna dvorana, kjer se bodo sestajali po potrebi člani TOZD in DS. To dvorano bo možno s pomočjo harmonika stene pregraditi v tri sobe. Tako bo sklepanje kupčij z zunanjimi partnerji lahko nemoteno potekalo. Tak način poslovanja nam je vsekakor nujno potreben, saj nam sedaj kupci, kooperanti pa tudi drugi, prihajajo neposredno v pisarno ali proizvodnjo. Na ta način marsikdaj pridejo do podatkov, ki bi morali ostati poslovna tajnost, saj ob poslovnem obisku nihče ne more postaviti mize, češče pa lahko na poti skozi proizvodni obrat vidi marsikaj koristnega. Poleg omenjenih prostorov so skupni še arhivi, kopirnica in sanitarije.

Gornji del aneksa, to je prvo nadstropje, je izdelano v jekleni konstrukciji. Stran proti Šobčevi ulici in parkirnemu prostoru v pritličju in nadstropju bo parapetni zid v višini 90 cm, zgornji del pa je dvojno copilit steklo. Stranski zid 2 × 14,40 m bo izdelan iz vbetoniranih plošč.

S tem bi zaključil opis aneksa in se v prihodnji številki posvetili proizvodnemu obratu tako TOZD Industrijske opreme kot TOZD Orodjarna ter tekoči problematiki v zvezi z novogradnjo.

Ing. Ivo Vukovič

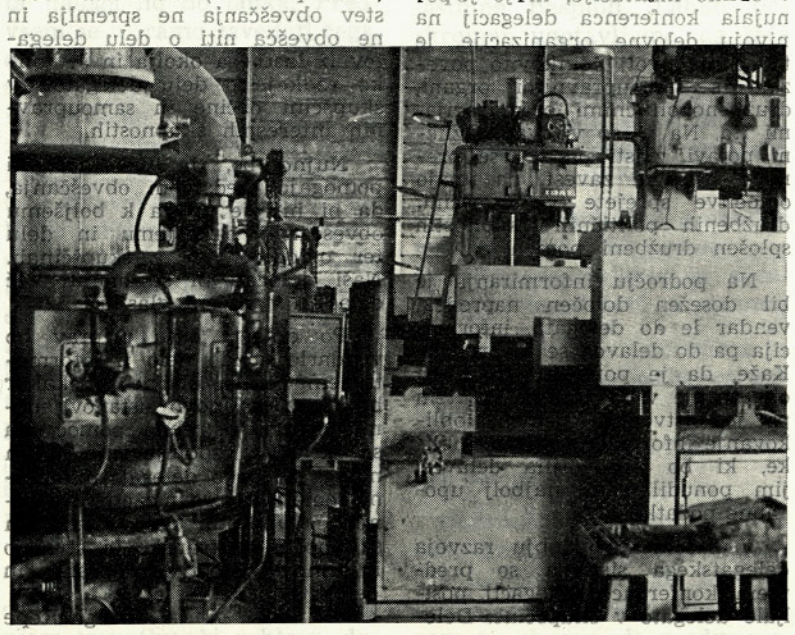

Delo KOO ZSMS Veriga

Konferenca osnovnih organizacij oziroma njeno predsedstvo je na predlog komisij izdelalo in podelilo anketo. Anketa zajema vprašanja s področij komisij, ki trenutno obstajajo — delujejo pri konferenci osnovnih organizacij. Odgovori mladincev na ta vprašanja nam bodo povedali, kaj večina mladih delavcev v naši delovni organizaciji želi in pričakuje od mladinske organizacije in na katerih področjih želijo delati. Ravno to zadnje pa je izredno pomembno za nadaljnje delo mladinske organizacije in za bližajoče se volitve v osnovnih organizacijah ZSMS. Kot sem že omenil, bo v aprilu potekel mandat organom osnovnih organizacij ZSMS po TOZD in DS. Zato je sedaj skrajni čas, da začno osnovne organizacije z evidentiranjem mladink in mladincev v organe osnovnih organizacij in konference osnovnih organizacij. To evidentiranje bo predvidoma potekalo do konca februarja. Vendar pa se moramo zavedati, da evidentiranje ne sme potem prenehati, ampak mora biti to stalna akcija in naloga vseh organov osnovnih organizacij. Toda doslej so bila vsa evidentiranja vedno le zadnji hip pred volitvami in mladinci so se menjavali v organih nepripravljeni in večkrat postavljeni pred dejstvo. Na tak način izvoljeni in sestavljeni organi osnovnih organizacij ZSMS pa niso sposobni oz. nočejo delati v mladinski organizaciji in tako imamo nekaj osnovnih organizacij samo na papirju. Zato bomo morali biti pri volitvah previdni, da bomo volili mladinke in mladince, ki bodo sposobni in pripravljani opravljati funkcijo in ki bodo znali samostojno organizirati in voditi delo osnovne organizacije ZSMS.

Pred mladimi v naši delovni organizaciji pa je tudi velika naloga, ki je zelo aktualna in pomembna za vse delavce naše delovne organizacije. Mislim na uvajanje zakona o združenem delu v praksi, oblikovanje in sprejemanje samoupravnih sporazumov, ki jih je vedno več. Mladina se je do sedaj premalo vključevala v javnih obravnavah in razpravah o predlogih samoupravnih sporazumov. Tu mislim predvsem na večino mladih v TVL, kajti do sedaj je pri tem aktivno sodelovalo zelo malo mladincev. V bodoče se moramo vsi mladi vključiti v to in aktivno sodelovati in kreirati politiko naše delovne organizacije. Sedaj smo mladi in v prihodnosti bo zelo važno, kako bo v naši delovni organizaciji urejeno samoupravljanje in konkretno nagrajevanje po delu, ki je trenutno najbolj aktualno in pereče. Zelo je pomembno, kakšno vlogo bomo mi kot delavci imeli čez nekaj let pri odločanju in upravljanju delovne organizacije.

Ravno v tem času, ko že drugič sprejemamo samoupravni sporazum o skupnih osnovah in merilih za razporejanje čistega dohodka in delitev sredstev za osebne dohoke, se je komisija za idejnopolitično delo in družbenoekonomske odnose pri konferenci osnovnih organizacij ZSMS odločila, da pripravi in izvede tečaj za mladince TVL, in sicer na temo: »Pridobivanje in razporejanje dohodka TOZD«.

Naj še omenim nekaj nalog, ki čakajo našo mladinsko organizacijo v prihodnjem obdobju. Prva naloga je priprava seminarja za mladince TVL, ki naj bi bil predvidoma marca. Nadalje smo v okviru SOZD Slovenske železarne na vrsti, da skupaj s Plamenom Kropa organiziramo in izvedemo 8. majsko srečanje mladih v SŽ.

Če mi dovolite, bi na koncu povzel in naštel vse naloge, ki nas čakajo, in te so: tečaj na temo »Pridobivanje in razporejanje dohodka« TOZD; organizacija seminarja v marcu; volilno-programske konference po osnovnih organizacijah ZSMS v aprilu; volilno-programska konferenca osnovnih organizacij ZSMS Veriga v maju ter organizacija 8. majskega srečanja mladine SŽ. Poleg teh nalog pa je naša stalna naloga sodelovati pri uvajanju zakona o združenem delu v prakso.

Marjan Puhar

Učinkovitejše v organizaciji ZK

Drugo kar je novo, je neposredna povezanost osnovne organizacije ZK v temeljni organizaciji združenega dela z občinskim komitejem. V preteklosti smo v formalnem pogledu že imeli težnje, tudi v statutu je tako napisano, da se odgovornost in povezanost med osnovnimi organizacijami in občinskimi komiteji učvrsti. Predlog sprememb in dopolnitev statuta pa jasno postavlja vlogo zveze komunistov v temeljni organizaciji, ki bo neposredno povezana z občinskim komitejem brez vmesnih tovarniških komitejev ali stalnih konferenc.

Predvidene so le problemske konference za skupni dogovor o posameznih problemih, ki pa ne bodo stalen organ. Sklepi, ki jih sprejemajo na takih konferencah, pa so priporočila, po katerih se komunisti ravnajo. Gre predvsem za to, da uskladimo stališča komunistov iz različnih osnovnih organizacij ZK in da potem v duhu demokratičnega centralizma ta priporočila upoštevamo pri obnašanju komunistov bodisi v družbenopolitičnih organizacijah oziroma v našem celotnem družbenopolitičnem sistemu. To bo seveda zahtevalo večjo angažiranost centralnega komiteja in tudi občinskih komitejev in konferenc ZKS.

Občinske konference morajo dobiti svojo veljavo, zato je predlog, da se omeji konferenca na 70 do 80 članov, ki se bodo potem vključevali v razne aktivnosti, ki jih bo le-ta organizirala, nadalje v komisijah, svetih itd. To pomeni, da bo potrebno ob volitvah članov konferenc pa tudi centralnega komiteja gledati na to, da bomo izbirali ljudi, ki bodo potem aktivno delali v organiziranih oblikah dela zveze komunistov. S tem se bo povečala odgovornost članov občinskih konferenc in občinskih komitejev. Doslej so težo partijskega dela nosili predvsem sekretarji, ki z osnovnimi organizacijami ZK niso mogli vzdrževati stalnega stika. Tako organiziranost, kot je predlagana sedaj, pa bo zagotovila, da se bodo člani občinskih komitejev in konferenc češče pojavljali v osnovnih organizacijah ZK in od tod prenašali problematiko na občinske komiteje.

Iz referata F. Popita na deveti seji CK ZKS

ČLANKE ZA ŠTEVILKO 3/78, SPREJEMAMO DO 14. 3. 1978

4553 km

(Nadaljevanje in konec)

Malce neradi se poslovimo in odpravimo proti Belgiji, kjer smo že čez dobri dve uri. Tudi Belgija je ena sama ravnina, za nas, vajene hribov, nezanimiva. Dokaj hitro smo se pripeljali v Bruxelles, ki tudi ni zanimiv, zato si ga nismo podrobno ogledovali. Bežno smo osvrknili Parlament, Cirkus in nekaj glavnih ulic, a neznosen smrad, bila je namreč huda vročina, nam je »podušil« vse želje ostati kaj dlje. Tako smo se hitro »preorientirali« na cesto za Nizozemsko in si tik pred odhodom iz mesta ogledali še slavni Atomium — ogromen model atoma, kjer so v kroglah, ki predstavljajo elektrone, gostinski prostori, povezovalni kraki med elektroni in jedrom pa so hodniki s stopnicami in liftl. Čudna, a zanimiva, predvsem pa ogromna stavba in še ena vaba več za vsega lačne turiste.

Skoraj neopazno smo prešli mejo in edini znak, da smo v drugi državi, so bili neštevilni »Sex-shopi«, kjer so iz vseh izložb že kar vsiljivo ponujali čutno naslado po smešno nizkih cenah.

Ob deveti uri zvečer smo se pripeljali v Haag, ki ga domačini imenujejo Gravenhage in je politično središče Nizozemske. Podali smo se na levo za četrtjo Schrimmelweg in pričeli ustavljati mimoidoče. Vsak je povedal malce drugače, tako da smo bili ob enajstih še zmerom tam, kjer smo začeli. Že nekaj minut čez enajst se je k avtu približal neki moški in hitro smo ga pobarali, če zna angleško in če zna, naj nam pove, kje je Schrimmelweg. Odgovoril je, da zna angleško, potem pa nadaljeval kar v holandščini. Bil je pijan kot čevelj in medtem, ko je kazal, kam moramo iti, se je obračal in sumljivo majal. Pokazal je prav na vse štiri konce mesta in več kot očitno je bilo, da je možak imel srečo, če je tisti večer našel svoj dom, kaj šele, da bi znal povedati, kje je hiša, ki smo jo mi iskali. Desetkrat sem se mu že zahvalil, ker sem ga bil sit in sem se ga želel znebiti, a dečko se ni dal motiti. Govoril je o Češkoslovaški in kaj je tam doživel, pri tem pa se slinil in pljuval kot pravi Holandec z govorno napako.

Končno smo dobili nekoga, ki je zares poznal mesto in tako smo se že krepko čez enajsto uro le priguncali k kolegovi teti, kjer so nas bili zelo veseli, nam pripravili grofovsko večerjo in nas porazdelili po hiši.

Naslednji dan smo odšli v Amsterdam, sedli v ladjo in se po kanalih odpravili na ogled mesta. Po skoraj dveh urah vožnje smo že dobro poznali »severne Benetke«, kot Amsterdam zaradi številnih kanalov imenujejo. Videli smo tamkajšnje pristanišče, prava naselja na ladjicah, zasidranih v kanalih, razkošne poslovne četrti, slikovito zgrajene mostove, pod katerimi je ravno prav prostora za ladjico, ki gre tako na tesno skozi, da je na obeh straneh le po 2 cm prostora.

Peš smo si ogledali Parlament, kraljičino palačo, slavni trg hipijev, kjer sedijo mladi z vsega sveta in nemoteno uživajo mamila, šli v mestni muzej, si z zanimanjem ogledovali slaščičarno na kolesih, ki jo vlečeta dva konja in kjer se da, za drag denar seveda, kar izza torte ogledati vse mesto. Videli smo kup zanimivih in za nas nenavadnih stvari in ko smo se vračali, še akvadukt — most čez avtocesto, v katerem je voda in od časa do časa kakšna jahta ali jadrnica. Prav zanimivo je videti jadrnico, ki počasi drsi čez avtocesto.

V naslednjih dneh smo šli gledat holandske mline, mrežo kanalov, bogato naselje Wassenar blizu Haaga, kjer so si bogataši postavili pravljično urejene hiše, skrite v bujnem rastlinju. Videli smo še Hoek von Holland ali vhod v Rotterdamsko pristanišče. Videli smo na stotine kvadratnih kilometrov zemlje, ki so jo Holandci iztrgali morju; videli smo mestno plažo, umazano sivo in mrzlo Severno morje, ogromne valobrane in nasipe in depresijo — zemljo okoli 6—12 m pod morsko gladino.

Posebna zanimivost je amsterdamsko letališče Shipjol, kjer vsaki 2 minuti vzleti ali pristane kako letalo. Promet, da je veselje!

V nekaj dneh smo si tako ogledali vso Holandijo, videli mnogo, a nobenega hriba. Zdaj razumemo, zakaj Nizozemci občudujejo naše deželo. Je namreč neprimerno lepša kot njihova.

Čas je hitro mineval in kar neradi smo se poslovili od prijaznih gostiteljev, ki so se res izkazali. Samo kot primer naj povem, da so nam poleg prijetnih večerov postregli še z indonezijskim kosilom, katerega glavna značilnost je bila »kikiriki omaka«, in kitajsko večerjo z omleti, nadevanimi s kuretino.

A kaj smo mogli. Vsaka pesem, pa naj bo še tako lepa, se enkrat izpoje. Tudi naša »holandska« se je. V edino tolažbo nam je bila misel, da se še vrnemo. In to kmalu.

Izredne volje smo se pripeljali na nizozemsko-nemško mejo ter po kratki formalnosti odbrzeli proti naslednji postaji — Müllheimu blizu Essna.

V Müllheimu smo potem preživeli štiri »luksuzne dni«. Živeli smo pri znancu, ki ima svojo hišo in na vrtu bazen. Tako smo se kopali, pili pivo (na litre), jedli in po malem tudi spali, pa ne preveč, saj smo vsak večer imeli domačo zabavo in neredko nas je bilo več kot 20. Kot zanimivost naj povem, da je bil naš gostitelj, gospod Roszcih, večkratni nemški prvak v streljanju s pištolo. Izredna dobričina z izredno familijo. Postali smo pravi prijatelji in počutili smo se kot doma.

Veliko prehitro je minil čas, ki smo ga imeli rezerviranega za Nemčijo. Spočiti in s kar najlepšimi vtisi smo zapustili družino Roszcih in se odpeljali proti jugu.

Spotoma smo se, resda bolj površno, ogledali Köln, nekaj majhnih mest ob glavni cesti ter Wiessbaden ter se podali proti Schwarzwaldu (Črni gozd). Nekaj kratkih postankov je bilo dovolj, da smo si ogledali nekaj jezer in turističnih objektov, raztresenih po celem Črnem gozdu, ki je znan tudi po tem, da tam izvira Donava. Peljali smo se tudi skozi Baden-Baden, najstarejše evropsko celinsko turistično središče. Reči je treba, da je lepo urejeno, pa tudi pivo v tamkajšnjih gostilnah je zelo dobro.

Po nekaj deset km vožnje ob Bodenskem jezeru smo se pripeljali na tromejo Avstrija-Nemčija-Švica, Bregenz. Tu smo si ogledali Insel, izredno okusno urejen otoček v Bodenskem jezeru, kjer so z nasadi rož naredili prave čudeže — figure, kvadrate, pa kroge in polkroge — prava paša za oči.

Vreme se je prvič po več kot 14 dneh skisalo in tako smo zapeljali v hladno ozračje Vorderberga in Arelberga. Hitro smo prispeli do Insbrucha ter po stari cesti prešli Brenner, prelaz med Avstrijo in Italijo, znan po Evropskem mostu: več kot 200 m visokem in pol km dolgem orjaku, ki se pne čez precej velико dolino skoraj na meji Avstrija—Italija. Malce smo pokukali v italijanske Dolomite ter jo po avstrijski strani primahali do Ljubelja. Ko smo se pripeljali do našega carinika, nam je ta hotel zacariniti 500 mm teleobjektiv, ki smo ga kupili v Nemčiji. Pa nismo mogli plačati. Vsi skupaj smo imeli le nekaj deset dinarjev cvenka in več kot očitno je bilo, da smo jo čudežno »zvozili«. Če bi bilo treba samo še enkrat tankati, bi ostali v Avstriji.

Ko smo se ustavili pred našo hišo, je bilo za nami skoraj tri tedne potepanja, nič koliko doživetij, izmed katerih smo jih nekaj ujeli na več kot 400 posnetih diapozitivov, kup prijetnih spominov in nepozabnih 4553 km »evropske turneje«.

Stane Cotelj

KAJ NE SODI NA ZBOR DELAVCEV!

Zbor delavcev se je po sprejetju nove ustave, po ustanovitvi temeljnih organizacij in po sprejetju zakona o združenem delu močno uveljavil kot organ odločanja. Na zboru delavcev se obravnavajo in sprejemajo najpomembnejše odločitve.

Če bi natančneje proučevali delo zbora delavcev, bi prav gotovo našli več pomanjkljivosti. Ta prispevek ima namen opozoriti samo na eno hibo v delu zbora. To so nekatera ravnanja, ki na zbor delavcev ne sodijo.

Na zborih delavcev v temeljnih organizacijah smo ne tako poredko priče vulgarnim nastopom, medklicem in opazkam neresnih posameznikov. Ni tako pomembno, da ti posamezniki s tem kažejo, kako jim je malo mar, kakšna bo odločitev zbora in da želijo iz seje zbora napraviti urico ali dve »zabave«. Bolj pomembno je, da jim uspeva zmanjšati potrebno pozornost in resnost ostalih prisotnih. Ti dve zadevi pa sta pri sprejemanju pomembnih odločitev nujno potrebni. Zato tako obnašanje zmanjšuje kakovost dela zbora.

Nekateri drugi na zborih izkoriščajo priliko in razpravo porabijo za osebne napade in žalitve, da bi s tem dokazali svojo »korajžo« in »moč«. Kaj hitro lahko ugotovimo, da taki razpravljalci nimajo namena podati svoje misli o obravnavanih vprašanjih in ustvarjalno prispevati k boljšim rešitvam, ki naj bi jih zbor sprejel. Rezultati takih razprav so ponavadi le osebni spori in izguba dragocenega časa za proizvodnjo.

Spet tretji želijo na vsakem zboru razpravljati o vsem, ne oziraje se na dnevni red, ki ga je zbor na začetku sprejel. Tu gre ponavadi za izpostavljanje osebnega interesa nad skupnim ali pa za podaljšanje seje zbora, da bi bilo potem manj »šihta«.

Zbor delavcev je delovno telo, ki razpravlja in odloča o vprašanjih po vnaprej sprejetem dnevnem redu skladno s svojimi pristojnostmi zbora. Zbor torej dela. Vsako delo pa, če želimo, da je dobro opravljeno, zahteva ustrezno organizacijo in red. Vsa tu opisana ravnanja pa motijo delo in red. Zato jih moramo odpraviti ali preprečiti.

Janez Smole

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA V ZDRUŽENEM DELU

Z novo ustavo, sklepi in stališči X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS je dobilo podružbljanje varnostne funkcije v okvirih družbene samozaščite nove razsežnosti. Nadaljnji organiziranosti ter delovanju nosilcev družbene samozaščite so dali velik poudarek tudi naslednji družbenopolitični dokumenti.

Sklepi in priporočila za nadaljnje utrjevanje družbene samozaščite v SRS, ki jih je 2/7-1975 sprejela skupščina SRS z uvodnim referatom republiškega sekretarnosti in notranjih zadevah.

Dokument o neposrednih nalogah Zveze komunistov Jugoslavije pri organiziranju in uresničevanju družbene samozaščite in o idejnih ter političnih temeljih organiziranja in uresničevanja družbene samozaščite;

Zakon SRS o družbeni samozaščiti, varnosti i nnotranjih zadevah.

V TOZD delovni ljudje na podlagi ustavnih določil organizirano razvijajo somazaščitne aktivnosti ter preučujejo, preprečujejo in odpravljajo ogrožanje ustavne ureditve, različno pojave oblike pravic in družbenih odnosov, politično, moralno ali materialno škodo, ogrožanje življenja, ali zdravja delovnih ljudi in druge varnostne probleme. Pri tem razvijajo vrsto družbenopolitičnih aktivnosti, ki prispevajo k rasti varnostne kulture. Nosilci te aktivnosti so zlasti družbenopolitične organizacije.

Zakon o družbeni samozaščiti varnosti in notranjih zadevah vsebuje tudi določila o narodni zaščiti kot specifični organizirani obliki uresničevanja določenih pravic in dolžnosti delovnih ljudi in občanov s področja družbene samozaščite. Narodna zaščita je torej po tem zakonu del družbene samozaščite in ne posebna organizacija zunaj tega sistema, še manj pa podaljšana roka organov za notranje zadeve. S tem pa ni rečeno, da ni možno sodelovanje med temi organi in organizacijo združenega dela oz. njenimi organi. Nasprotno, tako sodelovanje je nujno pri odkrivanju varnostnih problemov in njihovih nosilcev ter pri zagotavljanju varnosti, zlasti še pri raziskovanju kaznivih dejanj v temeljni organizaciji in odkrivanju njihovih storilcev.

Za opravljanje nalog na področju družbene samozaščite v posebno rizičnih situacijah organizirajo delavci v OZD enoto narodne zaščite, da bi s svojo aktivnostjo preprečili takšna dejanja in ekscese, ki bi po svojih posledicah zahtevali intervencijo državnih organov ali povzročili delovnemu kolektivu materialno oziroma moralno škodo.

Prvenstvena funkcija narodne zaščite je varovanje delovnih ljudi, pogojev za njihovo delo, proizvajalnih sredstev, družbenih dobrin s katerimi upravljajo in okolja, v katerem prebivajo, v skladu z načeli socialističnega samoupravljanja.

Delovanje narodne zaščite je usmerjeno v preprečevanje:

— uničenja ali poškodbe objektov ali naprav s sabotažami ali diverzijami.

— okužbe ali zastrupljanja voda iz vodnih izvirov ter zbiralnikov,

— tatvine ali uničenja družbenega premoženja in dobrin, pomembnih za proizvodnjo in življenje,

— požarov zaradi malomarnosti ali z namero, povzročiti škodo ter vnašati zmedo in negotovosti,

— raznih ekscesov, ki motijo mirno in varno življenje: neodgovorno in nepremišljeno obnašanje posameznikov ali grupic v TOZD v primeru notranjih zaostritev z namenom ogrožanja varnosti ljudi ali določenih naprav, izzivanje motenj na zborih in sestankih na javnih prostorih, prireditvah in manifestacijah, ki jih organizirajo delovni ljudje in občani, ter njihove organizacije in društva, poskusi oskrunjenja ali omalovaževanja spomenikov, znamenj ali drugih kulturnih stvaritev splošnega ter zgodovinskega pomena, žalitev ali ogrožanje zaslženih starih, invalidnih ali fizično onemoglih ljudi, zlorabljanje nastalega stanja v primeru naravnih ali drugih hudih nesreč z namenom prisvajanja zasebne ali družbene imovine ipd.

Enoto narodne zaščite vodi načelnik, ki ga imenuje delavski svet na predlog odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v soglasju s svetom za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozaščito občinske skupščine.

Naloge načelnika narodne zaščite so predvsem te, da vodi narodno zaščito, skrbi za zakonito, učinkovito in pravočasno opravljanje nalog narodne zaščite, skrbi za usposabljanje delavcev za opravljanje nalog narodne zaščite, poziva in razporeja člane NZ za opravljanje njihovih nalog in jih nadzira in opravlja druge naloge, ki so določene v posebnem načrtu za delovanje narodne zaščite.

Za uresničevanje nalog na področju družbene samozaščite pa je potrebno, da se vsaka OZD ustrezno organizira. Kako je s tem v naši delovni organizaciji?

V septembru lanskega leta je delavski svet delovne organizacije sprejel načrt samozaščite varnostnih ukrepov izhajajoč iz varnostne ocene delovne organizacije. Takoj naslednji mesec tj. 21. oktobra 1977 je DS ustanovil enoto narodne zaščite, ki jo sestavljajo 2—3 člani iz vsake TOZD in delovne skupnosti skupnih služb in štetje skupno 20 članov.

Izdelan je v konceptu osnutek samoupravnega sporazuma o organizaciji in delovanju ljudske obrambe in družbene samozaščite v TOZD in delovni skupnosti skupnih služb in bo v kratkem dan postopek za njegov sprejem na zborih delavcev. Izdelan je koncept sporazuma s krajevno skupnostjo Lesce o določilih nalog, obrambe in zaščite, ki so skupnega pomena. Pravtako je izdelan osnutek poslovnika o delu odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

S tem so izdelani vsi splošni akti za urejanje zadev na področju ljudske obrambe in družbene samozaščite, ki so osnova za delo samoupravnih organov na tem področju.

Jože Ješe

Kadrovske spremembe

JANUAR 1978

NOVOSPREJETI DELAVCI

Tehnični sektor:
Torkar Mitja

TOZD Orodjarna:
Ambrožič Drago, Ostroško Irena

TOZD Vzdrževanje:
Čeh Samo, Prešeren Anton, Jug Iztok, Majer Tomaž, Jeglič Darko

TOZD Vijakarna:
Zagorc Alojz, Pungerčar Cveto, Potočnik Vladimir, Ignatova Donka

TOZD Verigarna:
Lukan Lovrenc, Kasagič Nada, Plejo Smiljana, Tasič Slavica, Zukič Fikreta

TOZD Kovačnica:
Bobar Cvika, Simijonova Darinka, Ljepojevič Tomislav, Božič Luka

TOZD IO:
Pogorelec Jože, Mejavšek Aljoša

ODŠLI:

Finančni sektor:
Maček Janko

Tehnični sektor:
Torkar Mitja

TOZD Orodjarna:
Lokar Franc, Korošec Marjan

TOZD Vzdrževanje:
Zahirovič Suljo, Avdič Said, Rupar Brane

TOZD Vijakarna:
Jujič Ismet, Nerad Marjan, Pajnič Tatjana

TOZD Verigarna:
Tancek Antonija, Perger Jožef

TOZD Kovačnica:
Rošič Nazid, Bagi Antonij, Mladenov Mirko

TOZD Sidrne verige:
Todorovič Simo, Kunčič Matija, Klobučar Zdravko

TOZD IO:
Macura Vukašin, Dežman Božidar, Zakšek Danilo, Karič Marta, Tomažin Ana

POROKE:

Splošni sektor:
Vovk Marija

Finančni sektor:
Logar Nataša, Maček Janko

ROJSTVA:

Dežman Janezu iz TOZD Orodjarna — sin Boštjan

NEOPRAVIČENI IZOSTANKI (januar 1978)

TOZD Vijakarna:
Duvnjak Ante in Milosavljevič Stanko po 1 dan

TOZD Verigarna:
Čufurovič Husein 2 dni, Jogič Ibro, Ištvanin Danica, Zlodnjak Slobodan, Vujatovič Miodrag, Jokič Mile in Kosi Slavko po 1 dan

TOZD Sidrne verige:
Ulčar Vlado in Joskič Mato po 1 dan

TOZD Kovačnica:
Resman Smiljan 5 dni, Vidic Marko in Kolarevič Zijada 1 dan

Iz kadrovskega oddelka

Aktiv mladih RVS

Aktiv je bil ustanovljen v marcu 1976 na pobudo občinskega odbora ZRVS. Sestavljen je bil program dela, vendar je to ostalo le črka na papirju. Po enem letu nas je poklical na razgovor predsednik občinskega odbora ZRVS, predlagal spremembe v aktivu predsedstva mladih RVS, nakar smo pričeli z delom.

Pripravili smo akcijski program, v katerem so bile naslednje važne naloge:

— kadrovanje mladincev v SRO in druge vojaške šole;

— vključevanje mladih v taborniške organizacije, strelska in radioamaterska društva;

— sodelovanje pri sestavljanju in izvajanju programov obrambnih dnevov v šolah.

Člani predsedstva AM, ki živijo v različnih delih naše občine, so dobili zadolžitev, da v svojih regijah ustanovijo področne aktive in tako skupno z ZSMS v tej regiji izvajajo program dela.

Aktivnost dela mladih rezervnih vojaških starešin ni v tem, da dela le predsedstvo, ampak mora predvsem biti aktivna baza — to je mladi rezervni starešine v aktivih ZSMS. — Nekaj tega nam je uspelo, saj smo sodelovali pri organizaciji enodnevnega tabora za 8. razrede osnovnih šol, udeležili smo se orientacijskega tekmovanja v Radovljici, pomoč pri organizaciji strelskega tekmovanja v Podnartu itd.

Mladi se zavedamo, da to kar je bilo narejenega, še ni dovolj, da bomo morali v bodoče z večjo resnostjo prisátopiti k delu. Za večjo uspešnost dela pa nam bodo v veliko pomoč nasveti starejših članov ZRVS. Menimo, da bi bilo zelo dobro, če bi imeli mladi RVS mentorja, ki bi nas lahko dobro vodil in nam svetoval.

Drago Stojc

Preveč nezgod pri delu

Varstvo pri delu uresničujemo in izvajamo v naši OZD z namenom, da bi preprečevali delovne nezgode, telesne poškodbe in zdravstvene okvare delavcev pri delu in da bi zagotovili vsakemu delavcu osebno varnost pri delu.

Zakon o združenem delu pravi, da je delo delavca neločljivo povezano z njegovo varnostjo pri delu. Med temeljnimi določbami naj omenimo 43. člen, ki določa, da morajo delavci OZD in njihovi organi, organizirano opravljati dejavnost organizacije tako, da je zagotovljena varnost delavca pri delu.

To leto je za nas vse še toliko bolj pomembno, saj smo v smislu prvega odstavka 23. člena Zakona o varstvu pri delu organizirali službo varstva pri delu tako, da ima vsaka TOZD poblaščenca za varstvo pri delu. Naloge, ki jih le-ta opravlja, so konkretizirane in prilagojene dejanskim razmeram ter potrebam.

Pooblaščeni delavec za varstvo pri delu predvsem (v TOZD) nadzira, usklaja, usmerja in tako skrbi za izpolnjevanje predpisanih obveznosti v zvezi z varstvom pri delu.

Ni dvoma, da smo doslej z delovanjem službe varstva pri delu dosegli že nekatere pomembne rezultate in da so nam ti rezultati lahko samo dokaz, da je možno dosegati še več.

Zadovoljni pa ne moremo in ne smemo biti vse dotlej, dokler v naši OZD še vedno nastajajo preštevilne delovne nezgode, telesne poškodbe in zdravstvene okvare.

V OZD vodimo evidenco o vseh nezaželjenih in izrednih dogodkih pri delu in v zvezi z delom, ki jim pravimo delovne nezgode. Pretežna večina delovnih nezgod ne povzroča telesnih poškodb delavcem, prav vsaka pa povzroči krajši ali daljši zastoj dela in s tem tudi materialno škodo v manjšem ali tudi v zelo velikem obsegu.

Statistika zajema tudi število telesno poškodovanih delavcev na poti na delo in z dela.

Za ocenjevanje stanja varstva pri delu v OZD, so najpomembnejši podatki o gibanju nezgod pri delu.

	leto		izgubljeni dnevi	
	1976	1977	1976	1977
Nezgode pri delu	72	85	889	1258
Nezgode na poti	13	10	352	338
Skupaj	85	95	1241	1646

Primerjava podatkov z letom 1976 kaže, da se je število nezgod zvečalo za 11,5 % in število izgubljenih dni za 24,6 %.

STANJE NEZGOD PO TOZD IN SLUŽBAH

TOZD	1976	1977
Orodjarna	1	6
Vijakarna	9	12
Verigarna	13	18
Kovačnica	28	15
Sidrne verige	14	14
Vzdrževanje	14	18
Skupne službe	6	12
Skupaj	85	95

Po vzrokih nastanka nezgod je bilo največ nezgod pri delu zato, ker delavci niso poznali nevarnosti ali niso bili o njej dovolj poučeni, zaradi naglice pri delu in podcenjevanja nevarnosti, oziroma kršitev predpisov o varstvu pri delu. Analiza kaže, da so najpogostejši povzročitelji naslednji viri: delovni stroji 29 primerov, železo in vse kovine 22, ročno orodje 11, delovna pota, prehodi za ljudi 10, pot na delo in z dela 9 in prometna sredstva 7 primerov itd.

Povprečno število izgubljenih dni na nesrečo za leto 1976 je bilo 14,6 dni, za leto 1977 pa 17,3 dni.

V tem letu sta bila organizirana dva seminarja, in sicer: seminar za upravljalce dvigal in seminar za upravljalce plinske postaje.

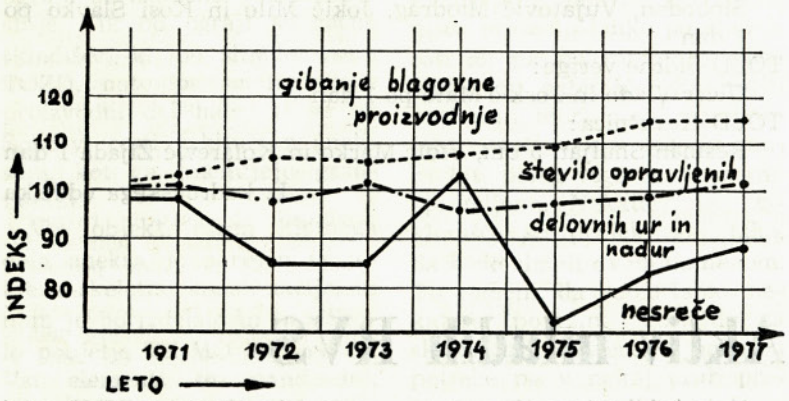

Prvega je izvedla služba za varstvo pri delu, drugega pa Zavod za varstvo pri delu iz Ljubljane.

Sredstva za osebno varnost so pomemben činitelj pri preprečevanju nezgod pri delu. Zato jim pripisujemo posebno pozornost. Že več let nazaj si prizadevamo in skušamo vplivati na izboljšanje kvalitete za sredstva osebnega varstva, vendar je na tem področju še vse premalo storjenega.

V tem letu smo za nabavo leteh porabili 935.031,— din. Na področju porabe osebne varstvene opreme bo treba v prihodnje bolj varčno gospodariti.

Če pogledamo diagram, bomo ugotovili, da v vseh letih proizvodnja rahlo raste, število nezgod v letu 1974, 1976 in 1977 pa je hitreje raslo kot v ostalih letih.

Vitomir Rems, varn. ing.

ZAHVALE

Ob smrti dragega brata se iskreno zahvaljujem vsem sodelavcem za darovni venec.

Vinko Bogataj

* * *

Ob smrti drage mame TEREZIJE KOCIJANČIČ, se najlepše zahvaljujem sodelavcem TOZD Vzdrževanja za venec, izrečena sožalja in za spremstvo na njeni zadnji poti.

Janez Kocijančič

* * *

Ob boleči izgubi mojega očeta VELEGA PAJIČ se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč TOZD Kovačnici.

Sin Hasan z družino

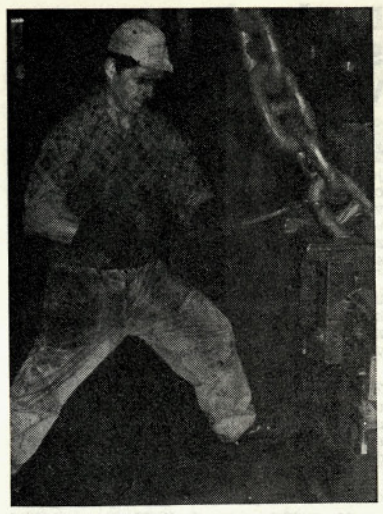

Invalidska upokojitev

Z 9. 2. 1978 je bila invalidsko upokojena tovarišica FRANCKA VILFAN.

V našem kolektivu je bila zaposlena od 21. 2. 1955. Vso delovno dobo je opravila v TOZD Vijakarna kot strojna delavka. Poznamo jo kot vestno in marljivo delavko, ki je svoje delovne naloge opravljala kvalitetno in pravočasno.

Toda zahrbtna bolezen je zadnja leta načela njeno zdravje tako daleč, da ni mogla več opravljati svojega dela, pri katerem je bila vedno za vzor.

Ob predčasni upokojitvi ji želimo predvsem boljšega zdravja. Za njen delovni prispevek pri graditvi našega kolektiva pa se ji sodelavci iskreno zahvaljujemo.

Ciril Ažman

Kako obravnavamo »odsotnosti« . . .!?

Smo v času sprejemanja novih oblik nagrajevanja po delu, ob katerih bomo pa gotovo zaostrili dosedanji odnos do dela, predvsem pa prispevka slehernega posameznika k rezultatom skupnega dela v slehernem delovnem okolju. Že sedaj smo se morali ponekod ukvarjati z nerazčiščenim vprašanjem, kako nagrajevati odsotnosti na delovnem mestu, če je delavec imenovan ali voljan za kakršnokoli funkcijo v družbenopolitični organizaciji znotraj kolektiva ali če opravlja kakršnokoli funkcijo povsem zunaj delovne organizacije v prid širše družbene skupnosti. V podobnem položaju so tudi delegati v SIS ali drugih družbenopolitičnih skupnostih, ko so v teh organih izvoljeni za opravljanje odgovornejših funkcij.

Zgolj to, da v pravilnikih in sporazumih zapišemo, da mora imeti delavec za opravljanje družbenopolitičnih nalog (ali delegatskih) zagotovljen osebni dohodek, kot če bi bil na delovnem mestu, je mnogo premalo. Povsod ni namreč pravega razumevanja za delavce, ki so često odsotni z delovnega mesta.

Danes namreč ne govorimo več o delovnem mestu, temveč o delovnih nalogah, ki jih mora posameznik opraviti, zato da dobi svoj osebni dohodek. Če bo dobil več ali manj kot običajno, pa je odvisno od vrste ocen in kriterijev.

Ali bo potrebno del aktivnih nalog za nekoga, ki je aktiven družbenopolitični delavec, zmanjšati v primeru, da je izvoljen za funkcijo? Ali mu bo potrebno naložiti več, ko mu bo potekel mandat? Aktivno politično delo, tako v sindikatih, zvezi komunistov in mladinski organizaciji kot delegatske naloge na raznih ravneh terjajo izredne napore posameznika, posebno če želi uspešno delati.

Da je tako in da bi bilo nujno spregovoriti o teh vprašanjih ter poiskati ustrezne rešitve, kažejo dosedanje ocene delegatskega sistema, ki je na pravi poti, pa še ni dosegel pravnih odnosov ali bolje rečeno razsežnosti. Premalo je časa in ni še prave povezave z bazo... Tako ocenjujejo naši delegati v mandatni dobi, ki se ta čas izteka. Družbenopolitično delo, delegatske naloge itd. bodo morali posebej opredeliti, poiskati ustrezne rešitve ali pa bo neaktivnosti botrovalo pomanjkanje časa zaradi nalog nalog na delovnem mestu. Že zdaj, v času priprav na volitve, je slišati: »Aktiven bom vsekakor, saj sem kot komunist dolžan...! Ne bom pa sprejemal odgovornejših funkcij v raznih organih in organizacijah, saj zahteva takšno delo izredne napore, ki jim ob svojem delu ne bom kos.« Pa tudi: »Kdo bo poslej še kaj opravil namesto mene, saj bo želel več napraviti na svojem delovnem mestu, da bi prejel tudi večje plačilo?«

Marjan Puhar

Mladina po poletnem spanju zopet dela

Leška mladina se je po poletju prebudila. Zopet je začela s svojim delovanjem. V septembru in oktobru je največ delovala na kulturnem področju. Pripravila je nekaj glasbenih in zabavnih večerov, pa tudi dramska sekcija je pričela z rednimi vajami trikrat tedensko.

V začetku oktobra je OO ZSMS Lesce dobila na razpolago telovadnico v osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah, tako da imajo sedaj mladi ob petkih rekreacijo, ki je pritegnila precejšen del leške mladine.

Konec oktobra je imela OO ZSMS Lesce volilno programsko konferenco, kateri je prisostvovalo okoli 30 mladincev in nekaj predstavnikov DPO Lesce. Izvoljeno je bilo novo vodstvo; predsednik Janko Macuh, ki še naprej vodi blagajno, sekretar Emir Mulalič in vodje komisij; za IPD Jože Dežman, za kulturo Darko Kovač in za šport Jože Justin.

Posebnost je v tem, da je bilo vodstvo izvoljeno za dobo štirih mesecev in ne za eno oz. dve leti kakor doslej. Po štirih mesecih bo predsedstvo ocenilo delo vodstva in če organi ne bodo opravljali zadanih nalog v redu, bodo zamenjani. Za ta korak smo se odločili zaradi kadrovskih težav.

Omeniti velja tudi prizadevanje mladine, posebno mlajših mladincev, ki so letos končali osnovno šolo, na manevrih Vrba 77. Mladi so na manevrih sodelovali kot diverzanti, kurirji, opravljali pa so tudi druge nujne naloge. Skupno je sodelovalo okoli 40 mladincev in mladink.

Tudi v letošnji sezoni se je OO ZSMS prijavila na tekmovanje v radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino. V prvi oddaji je konec oktobra nastopila z ekipo OK ZSMS Ptuj v osnovni šoli v Lescah. Čeprav ni pričakovala, da bo izgubila, se je to zgodilo, in sicer z minimalnim rezultatom 8:7 za Ptuj.

Na oddajo so mladi Leščani povabili poleg Ptujčanov tudi mlade s Koroške. V soboto zjutraj — pred oddajo so jim Leščani pokazali Šivčevo hišo in Čebelarski muzej, po kosilu pa še film o svojem delovanju. Pripravili so tudi javno tribuno na temo »Mladi na Koroškem«. Le-ta je lepo uspela, saj so si mladi iz treh delov Slovenije izmenjali mnenja.

Pred oddajo je OO ZSMS izdala informator, ki je prebivalce Lesc seznanil z delovanjem mladine in bližajočo se radijsko oddajo.

V tem času je predstavnik OO ZSMS prejel republiško priznanje za delo na kulturnem področju »Odličje Svobode z srebrnim listom« v Murski Soboti.

Mladinska organizacija skupaj z OO ZSMS Lesce, ZZB Lesce in OO ZSMS na osnovni šoli pripravlja razstavo in predavanje o predvojnem in medvojnem delu mladine in SKOJ.

To predavanje bo pripravljeno za vse mlade v Lescah, predvsem pa za članice Krajevnega sveta ZSMS Lesce, ki se še ni popolnoma prebudil.

E. M.

IZREKI — DOMISLICE

— Tehnično smo zreli za vesoljske izlete, etično pa smo še v kameni dobi.

— Neumnost je nalezljiva bolezen, pred katero niso imuni niti najbolj pametni.

— Veselje utrjuje zdravje in podaljšuje življenje.

— Kdor ničesar ne pričakuje, ni nikoli razočaran.

— Jej, da zadovoljiš sebe, oblači se, da zadovoljiš druge.

— Tri stvari morajo biti pretirane, da so zadostne: obzirnost, poštenje in čistost.

— Mnogi se štejejo za popek sveta, a so v resnici njegov slepič.

— Resnične besede navadno niso prijetne, prijetne pa niso resnične.

— Kdor se ne zna smehljati kot veter piha, začne kmalu kihati.

— Napake drugih hitro ugotavljamo, zato, ker jih sami delamo.

— Kdor pôje, ne misli zlo, kdor misli, pa mu ni do petja.

— Najlepše živijo, nabirajo si salo, v perju mehkem spijo, tisti z dvojno moralo.

Ali veste?

— da so v Radovljici 31. januarja 1978 odprli novo lekarno, ki je veljala 4,400.000,— dinarjev;

— da je bilo lani sredi leta na svetu 4 milijarde 124 milijonov ljudi, leto prej pa 4 milijarde 44 milijonov, kar pomeni, da se je število ljudi na svetu samo v enem letu povečalo kar za 80 milijonov. Podatke so objavili v Združenih narodih;

— da so v Pakistanu, kjer je po verskih zakonih prepovedano uživanje alkohola, pozvali vse tuje diplomate v tej deželi, da na uradnih sprejemih točijo samo brezalkoholne pijače;

— da se bodo največja mesta na svetu tako hitro razvijala, da bo po predvidevanju strokovnjakov v ZN že leta 1985 v Tokiju 25,2 milijona prebivalcev, New Yorku 18,8, C. de Meksiku 17,9, Sao Paolu 16,8 in Šanghaju 14,3 milijona prebivalcev;

— da so srake ustavile najhitrejši vlak na svetu »Hikari Ekspres«, ki vozi na progi Tokio—Osaka. Srake so namreč zgradile svoja gnezda na drgovih visoke napetosti trafo postaje v Tokiju in s tem povzročile izpad električnega toka v voznem omrežju. Japonci so se hitro znašli in šli v protiofenzivo: vse drogove so premazali s kemično snovjo, ki odganja srake;

— da pride na vsakih 1000 prebivalcev na svetu povprečno dnevno okoli 129 izvodov časopisov. Na prvem mestu so Švedi — 536 izvodov na 1000 prebivalcev, Japonci 546, Vzhodni Nemci 452, Angleži 443, Finci 440, Švicarji in Norvežani po 391, Rusi 388, Avstrijci 308, Zahodni Nemci 289 itd. V Afriki pride na 1000 prebivalcev komaj 10 izvodov časopisov;

— da bo osmi kongres Zveze komunistov Slovenije 3. aprila 1978 v Ljubljani;

— da je na slovenskih cestah v letošnjem januarju umrlo 53 ljudi, kar je na žalost največ doslej. Med žrtvami je bilo kar 21 pešcev;

— da je znani smučarski as Stenmark na Švedskem bolj popularen kot njihov premier Palme. V anketi nekega švedskega časopisa je za Stenmarka glasovalo 537, za premiera Palmeja pa samo 173 anketirancev;

— da je leta 1573 prvič začela delovati pisemska pošta med Gradcem in Ljubljano. Pisma so prenašali sli, in to peš. Nekaj let pozneje so tako prenašanje pošte organizirali tudi preko Gorenjske, in to Ljubljana—Celovec—Beljak. Tako so sli prenašali pošto dolga leta in šele 1752 leta so organizirali prevoz pošte s konjsko vprego. Kot prva poštna postaja na Gorenjskem se omenja Tržič;

— da je v naši občini po najnovejših podatkih med vsemi zaposlenimi že 50 % žensk. Tak odstotek zaposlenih žensk ima na Gorenjskem samo še občina Tržič;

— da je v letu 1964 na letališču Brnik pristalo in odletelo 2.343 letal, število potnikov pa je bilo 78.179, v letu 1977 pa 10.600 letal, število potnikov pa je naraslo kar na 534.400. Z rekonstrukcijo letališča se bo zmogljivost še povečala;

— vzletno pristajalna steza letališča Brnik je bila zgrajena leta 1963. Ker pa je 72 % plošč poškodovanih, nosilnost konstrukcije steze ne prenese večjih obtežitev. Rekonstrukcija predvideva 20—24 cm debel asfaltno-betonski sloj na obstoječo betonsko stezo;

— Železarna Ravne predvideva modernizacijo kovačnice, ki zajema postavitev težke kovaške linije za kovanje v dimenzijskem območju ⌀ 200—80.

Zahvale

Ob svoji 50-letnici se najlepše zahvaljujem sodelavcem in sindikatu TOZD Vijakarna za lepo darilo, obenem želim vsem skupaj še veliko delovnih uspehov in osebne sreče.

Franci Rupar

* * *

Ob svoji 50-letnici se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz TOZD Sidrne verige za lepo darilo in dobre želje.

Vsem skupaj želim še mnogo delovnih uspehov.

Martin Gorenčič

* * *

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Orodjarna se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času dolgotrajnega bolovanja.

Marica Jelen

Ob svoji 50-letnici se najprisrčneje zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem TOZD Vijakarne za pozornost in dragoceno darilo. Še posebno zahvalo pa bi rada izrekla sodelavkam in sodelavcem na rezkalnih strojih. Vsem skupaj pa želim še mnogo delovnih uspehov in osebne sreče.

Kristina Malnar

* * *

Vsem sodelavcem iz TOZD Sidrne verige se najlepše zahvaljujem za darilo in lepe želje ob moji 50-letnici.

Ivan Robič

* * *

Sindikalnemu odboru TOZD Vijakarna se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki sem jo prejela v času bolezni.

Kristina Rupar

SPORED KINA RADOVLJICA od 28. 2. do 30. 3. 1978

ZADNJI KRIKI SAVANE, it. barvni film, 28. 2., 5. 3. in 6. 3. ob 20. uri, 5. 3. ob 18. uri.

KRALJICA ZA 1000 DNI, angleški barvni film, 2. 3. ob 20. uri.

OLD ŠATERHAND, zah. nem. barvni vestern film, 3. 3. ob 20. uri, 4. 3. ob 18. uri, 5. 3. ob 16. uri.

ZADNJI SNEG POMLADI, it. barvni film, 4. 3. in 7. 3. ob 20. uri.

BORA-BORA, barvni film, 8. 3. in 10. 3. ob 20. uri.

MODRI ANGEL, amer. barvni film, 9. 3. ob 20. uri.

REKA BREZ POVRATKA, am. barvni vestern film, 11. 3. ob 18. uri, 12. 3. in 15. 3. ob 20. uri.

VEČNI ALIBI VIKA DANKINA, ameriški barvni film, 12. 3. ob 18. uri, 11. 3. in 14. 3. ob 20. uri.

VRNITEV ODPISANIH, jugosl. barvni film, 12. 3. ob 16. uri, 13. 3. ob 20. uri.

POSLEDNJI JUNAK, ameriški barvni film, 16. 3. ob 20. uri.

NEZVESTA ZAROČENKA, it. barvni film, 17. 3. in 19. 3. ob 20. uri.

ČLOVEK SREČNE ROKE, angleški barvni film, 18. 3. ob 18. uri, 19. 3. ob 16. uri, 21. 3. ob 20. uri.

UMRI NA DRUGEM MESTU, ameriški barvni film, 19. 3. ob 18. uri, 20. 3. in 22. 3. ob 20. uri.

TO SO GADJE, slov. barvni film, 18. 3. in 27. 3. ob 20. uri, 25. 3. in 26. 3. ob 18. uri, 26. 3. ob 16. uri.

ODREŠITEV, ameriški barvni film, 23. 3. ob 20. uri.

DRUŽINSKA ZAROTA, ameriški barvni film, 25. 3. in 28. 3. ob 20. uri.

VZRAVNAJ SE, amer. barvni film, 26. 3. in 29. 3. ob 20. uri.

STARI DIVJI ZAHOD, ameriški barvni film, 30. 3. ob 20. uri.

Kegljanje

Kegljanje je športna disciplina, privlačna za športno rekreacijo mladih in starejših. Tudi med člani našega kolektiva je za to zvrst rekreiranja vedno večje zanimanje. Dokaz za to je tudi članstvo v kegljaškem klubu Veriga, saj je ob koncu lanskega leta štel že 50 članov, ki bolj ali manj redno dvakrat tedensko kegljajo v domu upokojencev v Radovljici.

Kegljaški klub Veriga pripravlja konec marca občni zbor. Izvršni odbor KK, ki se je sestal v začetku tega meseca, je sklenil, da bo predlagal občnemu zboru nekaj novosti. Predvsem je to povečanje števila ur kegljanja za člane kluba. Letno članarino, ki je znašala v lanskem letu 30.— din, bi letos dvignili na 50.— din.

Število ur rezervacije kegljišča za člane kluba bomo povečali za dve uri. Ob torkih bodo na kegljišču Rikli na Bledu kegljali tisti, ki se bodo redno udeleževali treningov ob ponedeljkih in petkih v Radovljici in na teh treningih dosegali najboljše rezultate. Drugače rečeno, na Bledu bodo trenirale ekipe, ki bodo nato zastopale Verigo na raznih tekmovanjih tako na občinskih sindikalnih prvenstvih kot na prvenstvih SŽ ter na raznih drugih srečanjih. Rezultate na treningih in seveda reden obisk bomo stalno beležili, tako da bomo za vsa ta tekmovanja lahko sestavili tisti čas res najkvalitetnejšo ekipo.

Kegljaški klub bo v začetku marca pripravil tudi sindikalno prvenstvo Verige, ki ga lani ni bilo. Kasneje pa bi lahko organizirali tudi tekmovanje v borbenih partijah med TOZD tako, da bi vsaka TOZD na tekmovanju nastopila z eno ali dvema ekipama.

Prav borbene partije postajajo zadnje čase med rekreatorji vse bolj priljubljene. Tako so bile lani prvič na sporedu na občinskih sindikalnih prvenstvih, pa tudi v SŽ smo s tekmovanja na 200 lučajev prešli na tekmovanje v borbenih partijah. Tako tekmovanje je zanimivejše tako za kegljače kot tudi za gledalce.

Lanskega občinskega sindikalnega prvenstva se je tako udeležilo več kot 90 ekip iz domala vseh OOS. Mimogrede, letošnje občinsko prvenstvo bo na sporedu že 14. do 27. marca. Verjetno v hotelu Jelovica na Bledu, kjer bomo tudi mi sodelovali z dvema moškima in dvema ženskima ekipama.

Ob torkih, ko bomo imeli rezervirano kegljišče v Rikliju, bomo seveda trenirali za tekmovanje, ki bo pač takrat na sporedu. Včasih borbene partije, včasih kegljanje posameznikov.

Še enkrat poglejmo, kakšni so pogoji za vstop v članstvo kegljaškega kluba Veriga. Nič drugega kot član OZD Veriga in plačana članarina za tekoče leto. Vsak se lahko vpiše v času, ko ima kegljaški klub rezervirano kegljišče v Radovljici. Urnik pa je naslednji:

Ponedeljek od 16. do 19. ure — kegljišče Doma upokojencev v Radovljici — borbene partije,

petek od 16. do 19. ure — kegljišče Doma upokojencev — 50 metov (25 — 25),

torek od 18. do 20. ure — kegljišče Rikli na Bledu — trening ekip za tekmovanja.

Franci Vovk

DOPISUJTE V NAŠE GLASILO

»Sedaj je že dvajset minut odkar iščete napako na praznem listu tovariš šef...«

Delitev osebnih dohodkov po rezultatih vloženega dela

V naslednjem obdobju nas čaka pomembna in težka naloga, da določimo kriterije za stimulativno delitev sredstev za OD po rezultatih vloženega dela, to je izdelava pravilnikov o delitvi sredstev za OD.

Koliko dinarjev bi moral prejeti delavec za izvedbo neke delovne naloge ali kakšen OD naj bi mu pripadal v določenem časovnem obdobju, se ne da izraziti z nobeno matematično formulo, pač pa je potrebno izbrati določeno število kriterijev, s pomočjo katerih bi lahko dokaj objektivno opredelili vrednosti za različna dela in delovne naloge.

Vrednosti za enoto različnih delovnih nalog ne moremo nikoli izmeriti in izračunati z matematično natančnostjo. V vsakem sistemu, pa naj bo še tako dograjen, bo neizogibno prisotna človekova presoja, pri tem pa je potrebno, da se zavedamo, da je presoja vsakega posameznika, ki nima dovolj vpogleda v celotno področje dela zelo pristranska in protežira predvsem interes tiste skupine katere delo bolje pozna in pa ne nazadnje svoj lastni interes.

Ni potrebno posebej dokazovati, da se učinkovitost pri izvajanju delovnih nalog med posamezniki zelo razlikuje. Tako je z natančnim opazovanjem dokazano, da so razlike v normalnih mejah tudi dvakratne. Vendar ni primera, da bi nekdo pri opravljanju enakih delovnih nalog dobil za tako dobro opravljeno delo tudi dvakratni OD.

Problem je v tem, da tega enostavno nismo pripravljeni priznati in v tem, da zato nimamo dovolj učinkovitih meril za ugotavljanje uspešnosti. Odgovor na vprašanje zakaj se tako počasi uveljavljajo merila uspešnosti je predvsem v tem, da smo vso svojo pozornost usmerili že desetletja nazaj v to, da bolj ali manj uspešno določamo osnovne vrednosti zahtevnosti za delovno mesto in tudi sedaj za delovno nalogo in nočemo ali ne moremo spregledati, da je to samo del našega OD, ki bi moral biti v odnosu na ostale dele vedno manjši. Ko bomo to razumeli bomo lahko uveljavili ustrezne standarde uspešnosti in takrat bomo lahko pridnega delavca za njegovo prizadevnost nagradili pri enakih delovnih nalogah tudi z ustrezno večjim OD.

Na velike razlike v učinkovitosti vplivajo predvsem naslednji dejavniki.

— razpoložljiva delovna sredstva;

— znanje izvajalca;

— ustrezna stopnja motivacije.

Razpoložljiva sredstva v obravnavanem primeru niso odvisna od delavca in jih zato na tem mestu izključimo.

Znanje kot dejavnik učinkovitosti pa je neobhodno tudi za razumevanje motivacije in učinkovitosti. Vpliv znanja na učinkovitost se izraža v naslednjem:

UČINKOVITOST = ZNANJE × MOTIVACIJA

Že ta skromen matematični prikaz dokazuje, da ni dovolj, če v težnji za večjo učinkovitost posvečamo enostransko pozornost samo enemu izmed dejavnikov učinkovitosti. Nekdo ima lahko ogromno znanja, pa ni motiviran, zato ne bo delovno uspešen. Obratno pa, če motivacija obstaja, ni pa ustreznega znanja, prav tako ne moremo pričakovati delovne uspešnosti.

Motivacija nam pojasnjuje kaj žene ljudi, da opravljajo določeno delo. To pa je predvsem zadovoljevanje človekovih potreb. Ko človek oceni in uvidi možnost, da bo lahko le s primerno aktivnostjo zadovoljil svoje potrebe, sproži proces aktivnosti, s katerimi bo opravljal določeno delo, za katero bo prejemal materialno ali drugačno nagrado. Ko torej ugotovimo, da pri delavcu obstaja motivacija za delo je potrebno, odvisno od motivacije, zgraditi tudi ustrezen sistem materialne stimulacije. Principi materialne stimulacije naj bi bili odvisno od prej navedenega naslednji:

— Vsi zaposleni morajo imeti razvite potrebe, ki jih zadovoljujejo z materialnimi sredstvi pridobljenimi s koristnim delom.

— Če imajo zaposleni razvite potrebe jih morajo pokrivati izključno z delom, ki bo predmet stimulativnega nagrajevanja, to se pravi z rednim delom.

— zadovoljevanje potreb mora biti v sorazmerju z vloženim delom. Če delavec ugotovi, da je za zadovoljitev te potrebe potreben previsok napor, se taki potrebi odpove in stimulacija se pokaže kot neuspešna. Enako se pojavi tudi v nasprotnem primeru, če potrebe zadovolji prehitro in na prelahek način.

— Obstajati mora dovolj velika stopnja povezanosti med vloženim delom delavca in rezultati, ki so predmet stimulacije.

Delovni rezultati morajo biti merljivi ali objektivno primerljivi s postavljenimi standardi ali dogovorjenimi cilji.

— Standardi morajo biti dovolj zanesljivi, da ne pride do sprememb ne da bi se pojavile spremembe v sami tehnologiji dela.

— Standardi morajo biti enostavno merljivi, razumljivi in zagotavljati morajo enostavno in učinkovito kontrolo uspešnosti dela.

— Roki stimulacije morajo biti kar se da kratki, ker tako delujejo stimulativnejše.

— Pri fizično težjih delih bi moralo biti glede na težo dela predvideno večje preseganje količinskih standardov.

— Zgornjo mejo preseganja količinskih standardov bi bilo treba omejiti tam kjer ta ogroža zdravje delavcev.

— Individualna merila so praviloma stimulativnejša od skupinskih.

— Skupinska merila so učinkovitejša, če je v skupini razvit čut solidarnosti.

— Stimulacija ene skupine ali dela delovne organizacije ne sme delovati škodljivo na ostale skupine ali dele delovne organizacije.

— Stimulacija mora zagotoviti nižje stroške na enoto proizvoda oziroma večji dohodek.

— Kjer ni mogoče dela meriti, mora ocenjevanje osebne učinkovitosti vselej izhajati iz rezultatov dela.

Pri postavljanju standardov, ki jih bomo vgradili v pravilnike, bi morali imeti v mislih vse naštete principe. Edino tako bomo naredili nadaljnji nujni korak k ustreznejšemu načinu stimulativnega nagrajevanja. Pri tem pa se moramo zavedati, da to niso končne rešitve, da jih bo treba skozi prakso še dograjevati in dopolnjevati, tako da bi se kar najbolj mogoče približali želenemu stanju, ko bo vsak prejemal tak OD, ki bo adekvaten njegovemu delu. Zavedati pa se moramo tudi, da je to idealno stanje, ki se mu sicer lahko približujemo, dosegli pa ga ne bomo nikoli.

Vladimir Silič

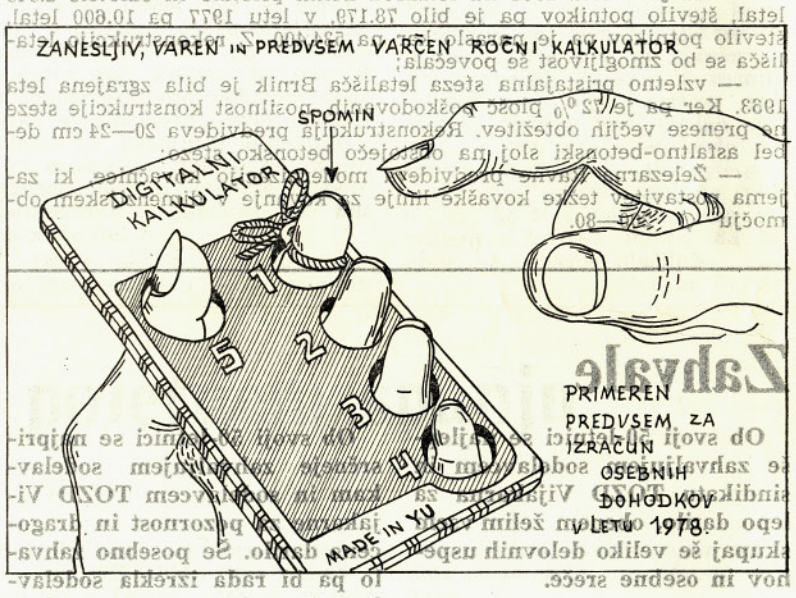

ZAHVALA

Ob izgubi moje drage mame Jožefe DEŽMAN, se najlepše zahvaljujem sodelavcem iz Vzdrževanja za podarjeni venec in izrečena sožalja.

Vinko Dežman

NAGRADNA KRIŽANKA

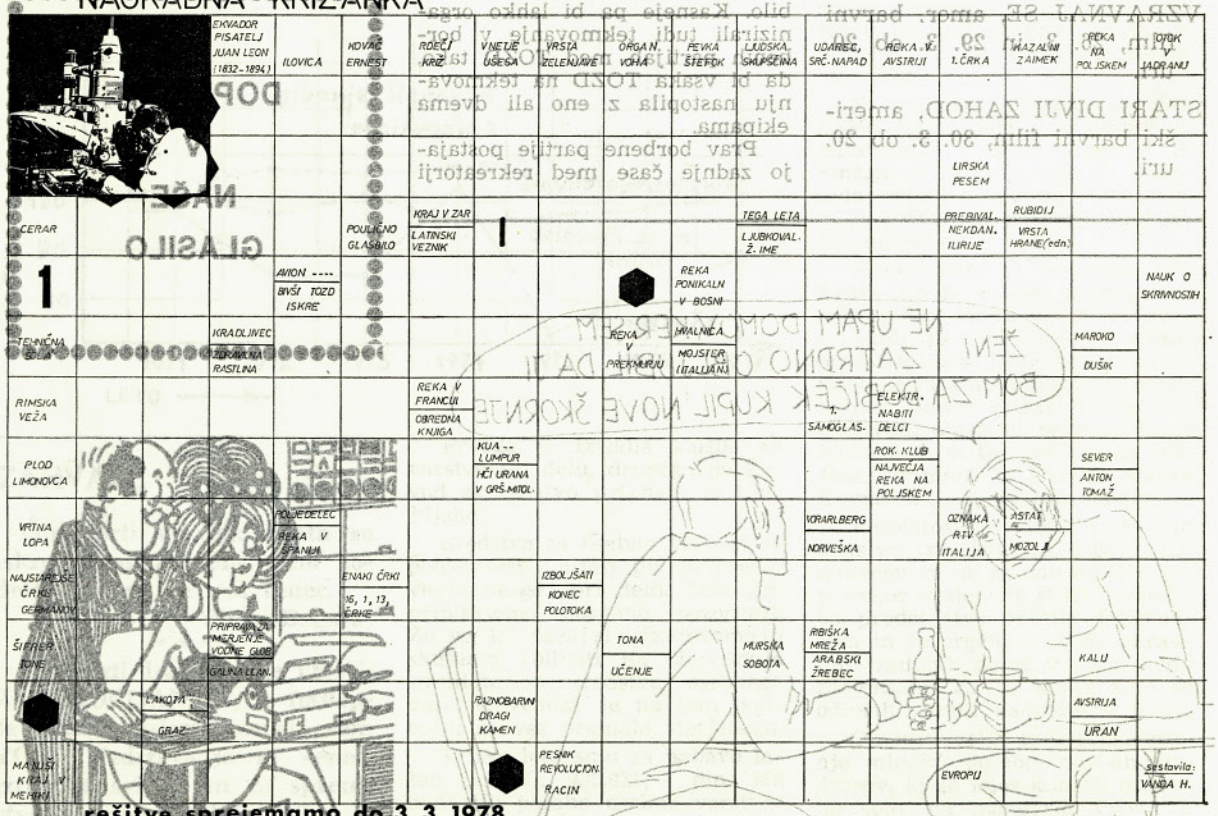

rešitve sprejemamo do 3. 3. 1978

Kot smo že objavili v januarski številki in Informatorju št. 8/78, je reševalcem križank odslej namenjenih 5 nagrad, in sicer: prva 150 din, dve nagradi po 100 din in dve tretji nagradi po 70 din.

Za križanko, ki je bila objavljena v januarski številki, je uredništvo dobilo kar 109 rešitev. Nagrade so dobili: prvo 150 din ZUPAN TONČKA, Skupne službe, drugo 100 din POLAJNER BARBKA, Skupne službe in RESMAN JOŽE, TOZD Orodjarna, ter tretjo 70 din MUJAKIČ IBRO, TOZD Kovačnica in ŽELEZNJAK JOŽE, STK. Nagrade izplačuje blagajna DO.

VERIGA je glasilo delovne skupnosti Slov. železarne — Tovarna verig Lesce. Ureja ga uredniški odbor: Janko S. Stušek, prof. — odgovorni urednik, Niko Bulut — glavni urednik, Marjana Kozamernik, dipl. oec. in Marjan Puhar. Fotografska oprema: Miha Polda. Tisk: Tiskarna Ljubljana. Glasilo je po 7. toč. 36. člena Zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, prosto plačila prometnega davka.